

LUMINA PENTRU TOTI

Revistă ilustrată de enciclopedie și pedagogie pentru luminarea poporului

DIRECTOR **ENIU D. BALTÉNU**

Nu este mărire fără virtute; dar nici virtute fără lumină. Deci lumină înainte de toate. Națiunea cea mai mare este aceea care are cele mai multe școle.

Școala este arma viitorului.

Familia și școala trebuie să lucreze împreună la educația copiilor.

Scopul principal al educației este formarea caracterelor energice și morale.

Educația și ajunge scopul prin ajutorul instrucțiunii.

Ultima înștiințare

Acest număr nu se mai trimite persoanelor cari n'aŭ plătit afară negreșit de câte-va cărora pentru o deosebită considerație tot li se mai trimite acest număr.

Redacția revistei.

Sentințe Pedagogice

Pronunțate de diferiți ómeni mari

Elocința prețuește mai mult de cât știința.

Vauvenargues.

Trebue să învățăm mult, pentru ca să știm ceva

Montesquieu.

Ceea-ce face ca societatea să fie plină de nerușinări și de nenorociri e că n'avem caracter ferm.

Silvio Pellico.

Cel-ce nu vrea să ducă tinerimea la Dumnezeu, la ideal nu merită numele de educator.

Curtman.

Cărțile vechi sînt pentru autori, cele noi pentru cititori.

Montesquieu.

Recunoștința este o flóre care nu crește de cât în inimile nobile.

Alivad.

Forța care produce progresul istoriei, este voința omului lucrând sub lege. Acesta este cauza istoriei, precum atracțiunea este cauza tuturilor mișcărilor stelare.

Gratry.

Cunoștințele fac pe ómeni blânși.

Montesquieu,

Se cuvine să căutăm cu dinadinsul a ne instrui spre a nu fi nici pré timiși nici pré cutezători prin ignoranță.

La Rochefoucauld.

Omenii ca și cărțile, trebue să trecă prin mai multe corecturi pentru a se curăți de erori.

Jean Paul,

Să nu spui tot-d'auna aceea-ce ști; dar caută să ști tot-d'auna aceea-ce spui.

Claudiū.

Nu e rușine să nu ști nimic, dar e rușine a nu vrea să înveți nimic.

Socrate.

Știința pentru unii este o zână mărătă, divină; iar pentru alții o vacă de bun soiu, care-i nutrește cu unt și lapte.

Schiller.

A respândi lumina în adâncul inimilor omenești, este datoria artiștilor.

Schumann.

Făclia criticei nu trebuie să ardă, ci să lumineze.

X.

Iubesc și admir geniul și talentul,—nu mă închin de cât virtuții.

Chițu.

Omenii cari cugetă profund, se află într'o pozițiune critică față cu publicul.

Goethe.

Fapte vrea să ved,—cuvintele sînt ieșine în tot locul.

Wieck.

În cele mai multe casuri relațiunile formă caracterul.

Eugenia Sue.

Culese de Christ. Stef. Reverénu (Ploiești),

DATINELE ȘI CREDINȚELE POPORULUI

Nu cred de prisos a adăoga și eū câte-va cuvinte la cele dișe de alții în privința datinelor și credințelor naționale, cercetând pe cât imi va fi posibil o mică parte din superstițiile poporului ce locuește pe la sate.

Acest popor e singurul care-și mai conservă și până astăzi limba, datinele, credințele și moravurile sale. Cine nu știe că pe timpul domniei lui Aurelian, împăratul Romanilor, barbarii năvăliau cu duiumul în Dacia și cu tôte acestea Români nu numai că nu s'aū lăsat să fie învinși, dar și-aū și conservat în cea mai mare parte limba, moravurile și datinele. Imi plac

superstițiunile acestuî popor, și admir fără sațiū spiritul d conservatiune care a înfruntat atâtea viscole ce aū trecut peste capul lui.

Intr'una din țilele trecute ascultaiū, cum un bătrân de vr'o 80 anī, povestea nepoților sēi despre căpeăunī. — cari după cum țicea el, — erau cu douē guri, prin care de o dată și vorbiaū omenēște și lătraū ca câiniī. Bieții copii cu ochii ațintiți la gura lui credeau tot ceia ce le spunea bătrânul.

Ion, căci așa se numea unul dintr'ênșii îl rugâ, ca să le spue ceva și despre *Iele*.

Sînt gata, rēspunse bătrânul, și după câte-va minute încep conversațiunea cam ast-fel :

Ielele sunt un fel de zîne, împodobite cu corône de florī pe cap și frumoșe ca sórele care luminēză țiu. Ele trec peste sate, și unde vēd vre-un tēnēr dormind nóptea afară, îl iaū cu ele și 'l duc pe vērful vr'unuī munte. De aceia nu este bine, nepôte, să dormi nóptea afară nicī o dată. După ce ajung în vērful muntelui, ielele se cobor jos și încep să cante cu fluerul, Pe dată ce tēnērul le aude cāntând învață și el acel cāntec. îl cāntă, și ielele încep a juca. Dacă vr'un tēnēr s'ar deștepta din somn pe cānd ele jócă, este vai lui, pentru că ele fiind mânióse încep să 'l bată preste mâini și picióre, până ce-ī ia tótă puterea. In cas de s'ar deștepta pe cānd ele cāntă cāntecele lor cele frumoșe, rămâne surd sau zānatec, adică luat din iele.

Dacă voiți să învățați fel de fel de cāntece frumoșe, n'aveți de cât să umpleți un fluer cu lapte de capră négră și să 'l puneți pe o cruce la rēspāntie în séra de sf. George. Peste nópte vin ielele și încep să cante. Feriți-vē însă să nu vē deșteptați din somn ca să nu pățiți rău.

Pe cānd bătrânul povestea nepoților sēi aceștea, imī veni în minte următoarele cuvinte ale nemuritorului poet Văcărescu, în privința ielelor !

Una e chióră,
C'un ochiū de cióră;
Alta spetită
Mult obosită;

Alta gușată,
Tot cértă cată;
Una gāngavă,
Stă pe gālcóvă;

Alta calică,
 Ghebósă mică;
 Cé mai snovósă
 E ofticosă
 Și cé mai bună
 E mai nebună.
 Tóte pismașe
 De om vrășmașe
 Nerușinate,
 Invierșunate.
 Cât simt rēcóre
 Daū din pićióre,
 Toți satan strigă
 Ca să le frigă;
 Ei lor plăcere
 Fac cum o cere.
 Cu satanī-voióse
 Sboră peste case
 Trec peste sate
 Invierșunate.
 Mult mai trufașe
 Merg la orașe.

Ce om óre-care
 Iaū mădulare.
 Lipsa să-și drégă,
 Cu sânge o 'nchiagă,
 Ard și usucă
 Tot ce apucă,
 Tot chiorlăire,
 Tot chiuire.
 Tot de turbare
 Rís văetare
 Cărduri și glóte
 Se car pe róte:
 Chiote,
 Țipete,
 Chihăte
 Urlete!
 Flueră ielele
 Dăntuesc relele.
 Hâraie
 Mârîe,
 Duduie
 Sguduie

Hurum brum

(Va urma).

G. Stoicescu. (Prahova).

ȘCOALA RURALĂ ȘI INVETĂTORUL EI FAȚĂ CU OBSTACOLELE CE ÎNTÂMPINĂ

(Urmare 1)

Lemnele și serviciul

De la început școlile rurale au suferit și sufer întârzieri și neajunsuri din cauza lemnului și serviciului; căci, de regulă, mai înainte, ca să se încălzească localul școlii, trebuia ca fiecare scolar, când venia dimineața să aducă câte un tărș de

1) Veđi pag. 84, No. 2 anul II, al acestei reviste.

lemn saŭ buturugă, iar serviciul să se facă de câte un unchiaș iertat de angaralele satului.

Acastă măsură era foarte defectoasă; căci copii, cari nu aduceau lemne, erau amenințați cu gonirea din școlă. Pe de altă parte cu lemnișorele aduse de parte din copilași nu se putea încălzi școlă și atunci copilași împreună cu dascălul și cu unchiașul plecau acasă, spre a nu le mai clănțâni dinții în gură.

De la un timp încóce, se trece de obicei în budgetul comunei o sumă ore-care de bani pentru cumpărarea lemnelor necesare școlii prevădându-se și un servitor. Primarul însă fiind adesea ales prin influența celor mai tari din comună, saŭ de rudele lui, ori și prin puterea vinului, n'are habar de nimeni și nu procură lemne nici servitor școlii, trimitându'i din când în când câte un vătășel al primăriei cu ceva lemne. Pe unele locuri, de și se înființedă servitor, dar adesea uséză primăria de el, căci ea 'l numește. Iar serviciul școlii rămâne la voia întemplierii din care cauză bieții scolari și învățătorul tremură de frig în școlă nefiind lemne și chiar când sunt găsesc școlă înghețată dimineza, murdară și fără apă de bcut, nefiind servitor.

Din aceste cauze învățătorul în loc să intre în clasă cu scolarii spre a începe lecțiunile la ora regulamentară, se pune să măture, să taie lemne dacă sunt, să facă foc, s'aducă apă de bcut etc.

Maî e de observat că, de și se trece în budget o sumă ore care pentru lemne, dar această sumă se trece la un loc cu cele necesare lemnelor primăriei și unii primari, de și cumpără lemne saŭ pae, cum voesc și când vor, însă le pun în băutura primăriei, care obiceiuit este în apropiere de școlă și chiar sub același acoperiș și de aci dă și școlii cu sarcina când voeste, iar când nu, dă ordin vătășeilor să nu dea nici un gătej sub cuvânt că nici d-lor nu încălțesc cancelaria, care adesea se întemplieră să fie închisă, fără să țină sémă că școlă trebuie să funcționeze ne'nterupt.

Mijloce de îndreptare

Pentru înlăturarea acestor două feluri de piedici relative la lemne și servitor cred nemerite următoarele măsuri:

I. Consiliul comunal, sub controlul comitetului județen să fie obligat a trece în bugetul comunei a parte, o sumă îndestulătoare pentru lemnele necesarii școlii și un salariu lunar pentru servitor.

II. Învățătorul să fie numit în regulă ca director al școlii ce i se încredințază și a i se recunoște dreptul de autoritate școlară, în fața autorităților administrative, care trebuiesc să i dea consursul legal și în această calitate învățătorul, ca cel mai en cunoștințe în ale școlii și chiar mai cu durere de inimă pentru luminarea poporului săten din care și el face parte, precum și ca acela, care știe că are să 'și dea socotela înaintea supremei autorități școlare de progresul ce a făcut școala, să aibă dreptul a cumpăra lemnele necesarii școlii la timpul oportun, cu banii trecuți în buget, sau să i se predea aceste lemne de autoritatea comunală în mod obligatoriu cel mai târziu până la 15 Septembrie, justificând predarea lor, d-lui prefect al județului cu dovada învățătorului, care dovabă să i se pretindă de d-l prefect cel mai târziu până la 26 Octombrie.

III. Învățătorul ca autoritate școlară, care este însărcinat de aproape cu ținerea curățeniei, încălzitului, etc., al școlii, să aibă dreptul de a numi el pe servitorul școlii și a 'l plăti cu banii din budgnt, sau cel puțin să-l recomande primăriei spre a 'l confima în serviciu, ca ast-fel să recunoască pe învățător de stăpân și să-i dea ascultarea necesară, iar nu cum este ađi pus și plătit cu din banii comunei de primari cari de ordinar pun ómenii d-lor, cari 'i au îndatorat cu ceva și cărora la numire le ăice: veđi *cutare*, că eă te pu, eă îți plătesc, prin urmare pe nimeni afară de mine să n'ascuți, și acesta în igaoranța lui, când este trimis la școlă și 'i ăice învățătorul să facă serviciu, el îi răspunde cu mare dispreț în fața școlarilor că nu face și n'ascuță de ăisele lui, căci nu 'l cunoște pe el de stăpân, ci pe cel care l'a trămis aci și 'i plătește. Acest soi de servitor pe lângă că neliniștește pe învățător, îi micșoreă și auto-

ritatea ce trebuie să aibă în fața școlărilor și chiar prestigiul între săteni.

Nepăsarea părinților pentru educațiunea fiilor lor

Locuitorii țeranî, din cauză că de o parte întrebuintează pe copii la munca câmpului său cu pața vitelor, iar pe de alta din îndărătniciile făcute de dușmanii școlei, cari nu voesc să se lumineze țeranul, de frică că le ocupă posturile lor și se fac cunoscători de drepturile și de datoriile lor, așa în cât nu 'i mai pot trăda și specula după placul d-lor, nu s'aũ pătruns de bine-facerile instrucțiunii și educațiunii, lasă pe copil lor să crească în voia întemplerii, ba chiar îi învață și-i încuragiază să facă lucruri și fapte rele, fără să îngrijescă cătuși dă puțin de educațiunea lor morală și intelectuală și ast-fel în periodul de la naștere și până la etatea de școlă se înrădăcinază pirul și pălămida într'ênșii.

Pe lângă acestea nu 'i trimit reputat la școlă, și unii 'i trimit în luna Octombrie, alții în Noembrie și Decembrie, alții după anul nou, ba unii și după sf. Paști. Afară de acéstă întârziere nici nu 'i trimet în toate zilele și unii 'i trimet 3—4 zile, iar 4—5 nu 'i trimet, acésta în tot cursul anului și ceva mai mult că chiar așa trimitându'i nu le procură obiectele necesarii pentru școlă.

Din aceste cauze cé mai mare parte din școléle rurale, aũ în fie-care clasă câte 3, 4 divisiuni de elevi și prin urmare în 4 clase se află 16 divisiuni, iar în 5 clase 20 de divisiuni și pe multe locuri câți elevi atâtea divisiuni.

Afără de acestea părinții își lasă și tótă sarcina pe școlă, fără să țină socotélă că sunt ținuti de simțul uman, de religiune și de legi a conlucra alături cu școlă la instruirea și educarea copiilor lor

În acest mod aũ fost și sunt frecventate mai tóte școléle rurale și mai cu témă cele din partea câmpénă.

Măsurî de îndreptare

Pentru înlăturarea acestui obstacol opinia mé este :

Să se pue în aplicare art. 86 din legea instrucțiunii publice, promulgată în 1865, care până ađi n'a fost aplicat și să se numescă în regulă comitetul scolar prevăduț într'ensul.

Acest comitet să fie obligat nu numai a face observațiunii învățătorului, după cum se prevede în art. 87 din sus ăisa lege, pe baza cărui art. majoritatea autorităților comunale 'și-aũ însușit dreptul de superior al școlei și învățătorului, căci ast-fel le convine d-lor mai bine a înțelege spiritul acestui art. Ci să mai îngrijească ca școlei să i se facă reparația necesară, cel mai târđiũ până la 1 Septembrie.

II. Să facă a se aplica art. 40. din legea scolară și 7 din reg. ei, relativ la darea listei de primar către învățător de numărul elevilor, cari aũ etatea de a frecunța școla în acel an; și în cas, când No. copiilor după listă ar întrece pe acela al copiilor, ce pôte cuprinde sala de studiũ, atunci să vie la școlă unde împreună cu învățătorul, după ce va măsura spațiul școlei și băncile, să hotărască și să alégă după etate pe copii, cari aũ loc în școlă, de cari copii să formede altă listă după cea d'înteiũ, pe care subscriind'o comitetul, s'o dea învățătorului; care la rëndul seũ să știe pe care copii să 'i înregitsreze în matricula școlei și să cêră executarea venirii la școlă.

Până ađi fiind o mare încurcătură din cauza presentării în diferite timpuri și neurmarea regulată a elevilor la școlă, după cum am arătat în obstacolul de mai sus, învățătorul avertisa și cerea executarea venirii la școlă a întregului număr de copii trecuți în lista dată (dacă se da) conform art. 40 din legea școlelor, lucru tare nedrept; căci, dacă s'ar fi presintat toți, n'ar fi avut loc să 'i pună în școlă cât de deși ar fi voit să 'i așede în bănci, mai cu sémă acolo, unde localurile școlelor sînt ne'ncăpétore.

III. Prin publicațiunii în regulă, afișate în diferite puncte ale comunei și prin tot felul de sfaturi consilietóre unite cu ale învățătorului să facă ca locitorii să pricépă marea importanță a științei de carte și a se aplica cu cé mai mare scrupulositate art. 3 din regulamentul scolar, care ăice: „că la termenul fixat pentru deschiderea școlei, fie-care părinte, tutore, stăpân sau maestru va aduce însuși la școlă pe copii, -băeți sau

fete, spre a 'i înscrie în matricolă etc. Stabilind temeinic, că cei cari nu vor aduce pe copii lor la școlă, cel mai târziu până la 1 Noembrie, pe de o parte să nu li se mai primescă în școlă în acel an copii, iar pe de alta a 'i supune la o amendă cel puțin de 20 lei, pe care amendă să stăruiască a o împlini și vërșa în casa comunei, în beneficiul școlei. Acesta bine înțeles numai locuitorilor ai căror copii vor fi trecuți în lista comitetului și în matricola școlei.

Când în urma sus ȃiselor publicațiunii și consiliu, unui din locuitorii n'ar voi să cedeze cerințelor legii și n'ar voi să 'și trămită copii la școlă, sau 'i ar trămite cu întreruperi nemotivate, comitetul dupe lista ce trebuie a i se da la finele fie-cării luni de către învățator, de absențele făcute nemotivat și dupe ce se vor fi avertisat părinții să le aplice cu cé mai mare rigóre art. 36, 37, 38 și 39 din legea scolară, și în cas de 2 sau 3 recidive, aș crede nemerit chiar darea lor în judecată, ca aceea cari au contravenit dispozițiunilor legii.

IV. Din amendile pomenite mai sus să se procure, de către comitet în unire cu învățatorul, obiectele necesarii școlei și elevilor cu totul sërmani și silitori.

V. Să facă a se trece în budgetul comunei o sumă de cel puțin 5 lei mensuali, destinată pentru procurarea materialului necesariu școlei: *cretă*, și altele pentru școlă, care până ađi nu știu să fi fost trecută pe unde-va; ca din această sumă să se pėtă procura materialul sus menționat, pe acolo pe unde vor resulta sume provenite din amendi.

(Va urma)

P. H.

MAXIME ȘI CUGETĂRI

1. În politică ori ce se pôte face, dar nimic nu trăește, fără consimțimentul unui număr óre-care de inteligențe.

2. Disprețul trecutului este o școlă urită pentru națiunii, după cum disprețul familiei este o școlă urită pentru individ.

3. Libertatea este ca o câmpie fără margini. Trebuie s'o percurgem cu pași măsurați și negrăbiți; căci dacă ne grăbim s'o percurgem, cădem în diu.

4. N'am încredere în binefacerile organizațiilor grăbite, ci numai în organizațiile cari aduc îmbunătățiri succesive.

5. Când sufletul este turburat de patimi, nu sînt drojdii ori cât de vechi și de adânci, cari să nu se urce la suprafață.

6. În creierii fie-cărui om se află o lume; de aceea cu orice om care mîre, se stinge o lume.

7. Plăcerea este copilul iubirii, dar un copil care face să mîră părintele său.

8. Femeile judecă cu inima și se înșală mai rar ca bărbații cari judecă cu capul.

9. Lucrurile mari se sîvârșesc nu prin forță, ci prin perseverență.

10. Un popor care-și pierde originalitatea sa, este un popor care mîre moralește și mîrtea moraliă este mai grozavă de cât mîrtea corporală.

11. Față cu geniul, publicul este un orologiū care rîmîne îndrîrăt.

12. Disciplina este școla libertății. A asculta nu va să dîcă a se face sclav. A ceda caprițului și arbitrariului, iată sclavia; a se pleca legii și autorității stabilite de lege, iată onîrea de a fi liber.

13. Viața s'ar putî compara drumului de fer, așă că anii ar coresponde stățiilor, mîrtea-gării de sosire și doctorii ar coresponde fochiștilor.

14. La întrebarea ce este viața? Diderot rîspunde: Să te naști slab de tot, în mijlocul durerii și țipetelor; să fii jucăria prostii, greșelei, bîlelor, rîutăților și patimilor de tot felul; să te întorci pas cu pas la slăbiciune, dins de cînd începî a spune cele d'ântîi vorbe, pîna cînd ajungi să aiurezi ca bîtrîn; să trăești între pungași și înșelători de tot felul, să nu

știți de unde vii, pentru ce ai venit și unde te duci; iacă ce se chiamă darul cel mai însemnat dat de părinți și de natură adică **viața**.

15. Mórtea este totdeauna neprevădută, mai cu sémă când viața este mare și pare trebuincioasă.

16. Libertatea este sarea umanității, iar autoritatea este pâinea umanității.

17. Fericit cel ce aude că este vorbit de rău și se poate îndrepta.

18. O moștenire se păstrează singură, dar bunurile dobândite în urma unei biruințe, trebuiesc apărute în totdeauna.

19. Nenorocirile umblă cu cârdul.

20. Ca și nenorocirile, greșelile nu sînt nici o dată singure.

21. În morală, ca și în artă, a *dice* nu însemnă nimic, a *face* este totul. Ideia ce se ascunde într'un tablou de Rafael, este puțin lucru; tabloul este totul.

22. Conștiința este modelul suveranului constituțional, care domnește, dar nu guvernă.

23. Sentimentul responsabilității sdrobește pe cei slabi și îmbărbătează pe cei tari.

24. *Puterea este un clopot care împiedică pe aceia cari-l trag de a măi auți alt sunet.*

25. *A guvernă însemnă a 'și pierde popularitatea.* (Guizot).

26. Sfîela și sărăcia sînt două mari piedici în lume.

27. În lupta neegală nu esse adevărată vitejie pentru biruitor.

28. Biruința este mare, este îndoită chiar, când biruitorul aduce oștirile întregi a casă.

29. Guvernele reprezentative de până astăzi au înclinat mai mult către mediocritate.

Socrate junior.

MORTEA MITROPOLITULUI CALINIC MICLESCU

ȘI

Ocuparea vacantului scaun mitropolitan

În sfârșit s'a sfârșit și cu Mitropolitul Calinic Miclescu!

Bolnav! Bolnav de tot! Ba s'a mai întremat! Are să se ducă la băi! Doctorii 'i-au preseris să mérégă la Călimănești ca să nu móră în țară streină! A plecat la Călimănești, unde 'i merge de minune! Ași! 'i merge de minune! Nu mai érede! Sapa și lopata, asta-î lécul! Se întórce de la Călimănești, că-î merge mai réu! A sosit în București, unde-î primește aerul mai bine de cât la Călimănești! Aș, 'i merge tot réu, ba și mai réu de cât pân'aci! O să dea ortul popii! O să auđi ca mâine bălângăniud clopotele Bucureștilor! Nicî nu mai mánâncă, nicî nu mai vorbește! Ba este mai bine: vorbește, mánâncă! St! A murit! A murit! Nu este adevérat! Ba am citit chiar la gazeta că a murit a séră! Nu spune adevéru! A avut numai un leșin și apoi 'și a venit în sineși! Așa se vorbîa de o lună și mai bine despre Mitropolitul Calinic Miclescu, așteptându-se cu siguranță dintr'un moment într'altul desnodăméntul fatal.

În sfârșit, în séra de 14 August, la ora 6 și jumétate, i s'au închis ochii pentru totdeauna. Agonia începuse la ora dece de diminéța. Decî a trebuit o muncă de 8/2 ore, până să se stingă cu desăvêrsire puterea de viață din corpul slăbănog al S. S. Mitropolitului Calinic Miclescu. Cine ar fi cređut óre că corpul lui ar avé atâta pntere încă? De sigur că nimenî din acei cari l'au vėđut în cele din urmă đile. atât de slab și de sleit, nimenî, đic, n'ar fi cređut că mai are încă atâta viață în corpul său.

Indată după încetarea din viață, a fost gătit și dus în biserica mitropolitană, unde a fost așađat pe scaun, împodobit cu toate podóbele gradului său.

Pogribania a fost citită de trei archierei, anume de S. S. părintele Partenie Clinceni, Bălănescu, și vicarul.

Sâmbătă a fost pornit la mănăstirea Némțu, unde a fost îngropat chiar în biserică, lângă moșul său, Sofronie Miclescu, marele mitropolit al Moldovei care a lucrat foarte mult pentru unirea țărilor române și care a presidat adunarea națională a Moldovei la alegerea Domnitorului Alexandru Cuza.

Ast-fel s'a stins viața mitropolitului Calinic Miclescu, dupe o păstorie de 11 ani a Mitropoliei din București, fiind adus din Iași, unde era mitropolit tot de 11 ani, așa că pe amândouă scaunele mitropolitane a ședut în total 22 de ani, plus că mai înainte fusese locțiitor de episcop la Huși. De nēmul său era dintr'o familie nobilă, dar răposatul chiar din copilărie s'a tras la călugărie. Se vede că era născut pentru a fi călugăr, de aceea n'a făcut nimic pentru societate nici pentru familie, ba nici chiar pentru cler, afară de schimbarea pălăriei preoților de mir, după stăruința preotului Brănescu, din Craiova, și care schimbare este un bine.

Ceea ce caracteriza păstoria răposatului erau formalitățile, formalități și iar formalități în toate privințele. Tot spiritului său de formalități se datoresc boierile introduse în clerul mirin, pus sub administrația mitropolii din București. N'am avea nimic de spus contra acestor formalități cari au făcut ca preoții favorizați să aibe în cap cauce de cutiefa, dacă câștigarea acestor căciuli n'ar fi costat pe unii la pungă, pe alții la demnitate. Dar răul principal care a domnit în timpul păstoriei răposatului mitropolit, a fost stōrcerea clerului de jos și mai ales de la țară.

Sunt sigur că multe asemenea jafuri se făceau în numele dar fără știrea P. S. S. răposatului; datoria S-sale însă era să nu se servescă cu protopopii rău nărăviți. Mă-aduc aminte, cum protopopul de Muscel lua un galben de la fie-care biserică pentru antimis, spuind că acela era galbenul mitropolitului; cum pretindea de la fie-care țarcovnic, de la fie-care dascăl de biserică câte 30 sau 50 lei pentru ca să 'i dea un nou ordin de numire în acea slujbă, căci alt-fel nu mai avea voce să fie sluj-

baș al bisericeii. Dar dacă vr'un biet seminarist vrea să se facă preot, era vai de el! Trebuia să se îndatoreze, să se vîndă pentru ca protopopul să 'i facă *formele*. Am cunoscut un seminarist din C. V. M., care a fost ținut în loc aprópe doi ani, căci era sărac și dacă nu s'ar fi pus pentru el unii din deputații și senatorii influenți cari aũ mers în 2 rënduri la Mitropolit, n'ar fi isbutit de loc să se preotéscă. El avea numai 12 poli și protopopul 'i lăsasă cel din urmă preț 22 de poli. Un altul a cheltuit 32 de poli până să se facă preot.

Odată doi popi din Negrești, tatăl și fiul, se certaseră, se reclamaseră și protopopul primise ordin să cerceteze. Ei bine, a venit în comună să cerceteze, cerënd cincii poli, (vedeți poli și iar poli), preotului tēnēr și fiind că acesta nu 'i a putut da de cât 50 de lei, apoi a fost insultat, batjocorit și mi se pare chiar dat în judecată. Dar cine póte spune tóte felurile de jafuri ce suferiaũ bieții preoți? In cele din urmă a fost înlocuit acel protopop care se îmbogățise.

Acel protopop favorit era și popă la o biserică din București, mi se pare, la biserica Vergului. Auđiți protopop în Câmpulung și popă în București. Dar mai era popă și la M-rea Vieroș.

Iată ce fel s'a păstorit turma lui Christos sub conducerea rēposatului mitropolit. Unii spuneaũ că vicarul și celelalte persoane cari împresuraũ pe rēposatul profitaũ de tóte aceste venituri nelegiuite. Orĩ-ce ar fi rēspunderea privește pe căpetenia care și alege ast-fel de consilierii.

Ar fi multe alte fapte de spus, dar ele sînt cunoscute tuturor.

In timpul păstoriei acestui mitropolit s'aũ săvērșit douē fapte mari privitoare la biserica română. *Antéiũ*, biserica română proclamată independentă încã din timpul Domniei lui Cuza-Vodă, tocmai acuma a fost recunoscută de independentă de către patriarhia din Constantinopol; *al doilea*, episcopia catolică din București a fost ridicată de către papa de la Roma, la rangul de mitropolie; așa că în București se află acum douē mitropolii una *românescă* și alta catolică, de aceea se spunea că rēposatul mitropolit ar fi dorit ca Mitropolia românăscă din București să

se ridice la rangul de patriarhie spre a se deosebi de mitropolia catolică.

Destul despre răposatul.

Acum, cine va ocupa scaunul mitropolitan din Brcurești? Dupe lege, când un scaun mitropolitan sau episcopal se vacanțază, trebuie să se aleagă un altul *pe viață*. Alegerea se face de Cameră, Senat și Sinod, întrunite la un loc. Mitropolitul trebuie să fie ales dintre actualii episcopi, sau mitropolitul din Iași poate fi ales mitropolit la București. În cazul de față n'ar fi de loc bine să se aleagă mitropolitul de la Iași; căci ar trebui să fie un om mai deștept, mai învățat și mai în curent cu progresul modern. Mai deștept și mai învățat ar fi P. S. S. părintele Melchisedec, episcopul de Roman, dar mulți spun că S. S. nu vrea să țină sēmă de progresele timpului; de aceea se vorbește de episcopul Dunării de jos, S. S. părintele Iosif, că va fi ales, căci se spune că acest prelat pre lângă instrucție este și de un spirit modern. Un cunoscut 'mă-a vorbit mult bine despre acest candidat la scaunul mitropolitan. În fine, alegerea ar trebui să se facă în favoarea celui mai învățat și mai capabil a lucra pentru ridicarea clerului românesc, căci 'i-o cam fi, de când zace în părăsire. Ar fi timpul ca și Sinodul să se reformeze în sensul laicisării prin introducerea preoților de mir și chiar a laicilor speciali în cele religioase. Numai ast-feļ s'ar putea aduce ore cari îmbunătățiri în prescrierile și formele bisericiei.

† B. P.

PEDAGOGIA PRACTICĂ

Educația simțului, auđului (1) (urmare)

Alt exemplu. Aluna, copilă de șase luni, când auđi în-tăia óră fluierul mașinei de la drumul de fier să puse

(1) Veđi pagina 94, No. 2, anul II, a acestei reviste.

să țipe înfricoșat și-și ascundea fața ; dar în curând se obișnuie așa de bine, în cât simția plăcere, când aușia fluierul mașinei. „Încă din cé d'ântâia pruncie, copiii se înveselesc la aușul unor sgomote, sunete, tonuri de voci, cari n'aũ nici un înțeles pentru urechia omului matur. Intre causele cari fac plăcere aușului copiilor, trebuie mai întâiu să punem sunetele clare, țiuitoare, argintine, sunetele instrumentelor musicale cu corde, ale flautului, ale pianului, unele sunete de clarinetă, de corn vânătoresc ; -pe când sgomotul tobei, ale tobei celei mari, ale gornei, acest sgomot adese face pe copii să plângă, când îl aud de aproape, dar în genere îi foarte veseli și-i îndemnă la joc, când este aușit la ore-care depărtare. Dar cauza cé mai obișnuită a plăcerilor urechiei, este graiul omenesc, sunetele blânde, mijlocii și mai ales mângâitoare. Intre glas și ureche, este un lanț, o legătură neprepută, de simpatie stabilită înainte de orice experiență a individului. Unele note ale glasului vorbit, accentul, tonul unor persoane, fac mare plăcere copiilor cea ce dovedește că aceste sunete corespund unor părți ale organului auditiv făcute, anume pentru dênsele, precum și dispozițiilor moștenite ale *sensoriului*, adică a celei părți a creierului care se crede că este centrul tuturor sensațiilor. Instinctul educator al mumei care-și crește é-însăși copilul, nu se înșală în această privință. É știe foarte bine cari note ale glasului său plac copilului și cari glasuri streine i displac.“

Când sînt persoane al cărora glas face rău copilului, trebuie să-li se recomande acelor persoane ca să-și îndulcască, înmăie vocea, cea ce este foarte bine cu puțință, dupe cum s'aũ văduț înșiși militari, obișnuiți de altfel cu strigătele de comanduire, înmuindu-și și îndulcindu-și vocea așa de bine. în cât din depărtare glasul lor ar puté fi luat drept glasul mângâitor al mamelor.

Dar și mumele nu trebuie să pérđă din vedere că copilul nu este un papagal căruia să i se repete neîncetat sgomote și sunete monotone, cari, deși n'ar displă-

cé copilului, dar îi împiedică dezvoltarea puterilor sufletești, nelăsându-i nici un moment să reflecteze el singur. În adevăr, copilul, cât de mic ar fi, are și el nevoie să fie adese lăsat în pace, atât în interesul sănătății cât și în interesul dezvoltării lui intelectuale.

Orice s'ar dice despre copil, că-i place sgomotul pentru sgomot, este sigur că-i place mai mult și mai mult sgomotul făcut de el însuși. Acesta răspunde mai întâi unei neapărate trebuințe de activitate a muschilor, sgomotul provocând mișcarea și mișcarea fiind egală cu sgomotul. Această preferență a copilului pentru sgomotul făcut de el răspunde apoi, deși nu destul de descurcat, nevoii ce simte copilul a da forma cé mai învederată de personalitatea sa socială, mai ales pe la etatea de 7 sau 8 luni. Probă despre acesta avem că dacă copilul se află singur se jăcă și face sgomot, dar face mai mare sgomot, și este mai vioiu, dacă este cine să-l audă și să-l vadă jucându-se. D. Perez dice că la copilul mic de tot, această plăcere de gălgie mare mai răspunde încă, deși într'o măsură foarte restrânsă acelei trebuințe estetice de ritm sonor, care este un element al simțului musical și care se găsește întru câtva dezvoltat la cé mai mare parte diu viețuitoare.

Față cu aceste date ale firii, educatorii trebuie să lase pe copii a se înveseli cu sgomotul, pe cât timp le face plăcere și pe câtă vreme n'au alt ceva mai bun de făcut, ferindu-se însă să le lase în mână instrumente al căror sgomot le ar lua auzul și ar displăce persónelor mature dimprejurul lor, fără să folosească nici uneia din aceste două părți.

Si ar trebui să dăm copiilor dintre jucăriile sunătoare numai lucruri al căror timbru curat și móle ar puté contribui să pregătască educația lor musicală. Ar fi ușor, dice tot D. Perez, să se nascocască jocuri speciale care s'aducă două folóse copiilor, adică pe de o parte să le desvolte puterea urechii, de a percepe, de a prinde sunetele : pe de alta simțul musical al urechii.

Deci mumele, primele educătore ale copilării, pot satisface întru câtva aplicările estetice ale copiilor, procurând tot odată hrana naturală aplicărilor lor morale și trebuințelor lor actuale de plăcere. Fröebel și urmașii lui au priceput influența cântării și a muzicii asupra dezvoltării sociale a copilului, de abia în etate de două ani. Sunetele cadențate cari ies de sineși sau prin imitație din gura copilului, chiar înainte de a învăța el să vorbească, arată una din atâtăiele trebuințe ale sufletului lui. Deci așa voi ca cântecele spuse la lăgănul copilului sau cari însoțesc unele din jocurile lui, să fie de o esactitudine musicală fără nici un defect și să fie expresia adevărată și simplă a sentimentelor : trebuie ca cea ce servă să-l amuzeze la etatea de cinci sau șase luni, să serve ca să-l învețe, să-i misce inima și să-l moralizeze, la vârsta de un an, de doi ani și chiar până la șase ani.

În educațiune, nimic nu trebuie să fie nefolositor, nimic nu trebuie să fie trecător, dar tot trebuie să fie potrivit și treptat. Cât de bine este, din toate punctele de vedere, ca să putem cânta la decele. 15 și 20 de ani, cântecele cu cari am fost legănați de scumpele noastre mume și din cari orice notă este o părticică a sufletului nostru trecut. a timpului nostru frumos de odinioară, a vârstei noastre fericite !

D. A. Bain, în cartea sa, numită „*Știința educațiunii*“, dovedește că „sunetele dure și discordante pot deveni o adevărată tortură pentru copil;“ de aceea nu trebuie să pedepsim pe copil puind să-i țipe sau să-i facă sgomot mare la ureche ; pentru că repetarea unor astfel de lucruri, cu timpul, ar pute avea de rezultat tocirea nervilor auzului în așa grad, în cât urechia s'ajungă a fi nesimțitoare la durerea cauzată de asemenea sgomote, iar nervii simțului și simțirea morală să fie astfel de întăritați în cât s'ar pute ajunge tocmai la contrariul scopului disciplinei, al cărui scop se știe că este de a aduce pe copil mai atâtăiu la potolire prin reflecțiune, prin cugetare, și apoi de a-l aduce la înțelep-

ciune prin potolire și prin reflecțiune. Educațiunea ar câștiga mai mult prin întrebuințarea sunetelor și cântecelor plăcute. O fetiță fusese pedepsită pentru o greșelă destul de gravă ; dar pedepsa n'avusese altă putere asupra copilei de cât s'o întristeze ; é alergâ plângând și sughițând către mama sa care se pusese să cânte la piano din întâmplare to' mai un cântec plăcut copilei. É acoperi cu sărutări mâinele mamei sale, se sui pe un scăunel alături cu é și-i dîse, rugând'o cu privirea : „Nu fii supărată, mamă, Laurenția înțeleptă, nu fi supărată ; mămiță, cântă.“ Acésta împrejurare descoperi mumei Laurenției cât de mare putere are musica asupra auđului și prin auđ asupra ființei întregi a copiilor ; de acea pe viitor se servi de cântecele favorite copilei, ori de câte ori voia să potoléscă și s'o facă înțeleptă, fără să mai aibe nevoie de observări și de pedepsă. Prin musică copilul, cași omul matur, se înveselește și noi știm că veselia copilului este jumătate de înțelepciune.

Din cele dîse pîna aci or și cine vede, înțelege de câtă importanță este pentru educație organul auđului. Decî părinții și educatorii sînt datori să țină sémă de acésta, în tóte privințele, dar mai ales în privința disciplinei.

E. B.

BULETINUL OFICIAL

Sub titlul de *Buletinul oficial* vom publica de acum înainte, în acésta revistă, ori-ce acte oficiale publicate în „Monitorul oficial,“ întru cât ele vor interesa pe cititorii noștri.

Negreșit că actele relative la școle de ori-ce fel vor fi mai ales publicate aci, așa ca nici un cititor al revistei noastre să nu mai rămână necunoscător de legile, regulamentele și decisiunile autorităților școlare. De asemenea se vor publica numirile și permutările atât în corpul didactic, cât și în alte ramuri de funcțiunî, întru cât se vor crede interesante pentru abonații noștri.

I. Concursuri pentru burse. — La 4 Septembre (1886), se va ține concurs, la Ministerul Domeniilor, pentru ocuparea a două burse la una din scótele silvice din streinătate. Aspiranții trebuie să fie bacalaureați.

Tot la Domenii, în ziua de 15 Semptembre, se va ține concurs pentru primirea scolarilor în scóla superióră de silvicultură. Aspiranții trebuie să fie bacalaureați sau absolvenți (cu diplomă) ai scólei de la Herěstreu.

— La 25 August curent, a trebuit să se ție concurs pentru primirea de bursieri în scóla de agricultură și silvicultură de la Herěstreu, cerěndu-se candidaților 4 clase secundare.

— Tot în aceeași zi urma să se ție concurs pentru primirea de bursieri și în scótele practice de agricultură de la Strihareț (Olt) și de la Păncești-Dragomirești (Roman). unde se cere aspiranților clasele rurale sau primare urbane.

Intre 20 și 25 Septembre (1886), se va ține concursul pentru primirea scolarilor în scóla veterinară, cerěndu-se amatorilor 4 clase secundare sau scóla de agricultură de la Herěstreu.

— La 25 August curent, s'a ținut concurs pentru primirea de bursieri în scóla de meserii din București și în scóla tehnică pentru fabricarea de instrumente agricole din Iași. Doritorilor li s'a cerut clasele primare și dovadă de sarăcie.— Pentru bursele vacante în scótele de comerț se va ține concurs la 1 Septembre a. c.

La 28 Septembre, se va ține concurs și pentru primirea de bursieri în noua scólă, înființată de Ministerul lucrărilor publice pentru formarea de conductorii-inginerii, desemnatori și supraveghetorii de lucrări. Se primesc și esterni. Doritorii d'a intra în acéstă scólă trebuie să aibe atestat pe 4 clase gimnaziale și să se înscrie înainte de 15 Septembre.

II. Inscierea scolarilor în scótele publice pentru începătorul an scolar.—Ministerul Cultelor ordonă directorilor și directórelor de scóte secundare ca să supună la examen pe aspiranții de a urma cursurile scótelor secundare, dacă acești aspiranți au atestate de la scótele publice, iar dacă acești aspiranți sunt din cei cari au învățat particular sau prin pensionate, să fie primiți fără nici un examen, dacă au reușit înaintea comisiunilor de examinare din juniu.—Acelaș Minister ordonă ca scolarii rurali să fie primiți în scótele primare urbane, în clasa pentru care se vor găsi bun, după ce vor fi examinați la gramatică și aritmetică.

Ministerul declară de corigenți pe scolarii particulari cari au

avut, în Iuniu, la unul sau două studii nota 5, sau între 5 și 6, deși coeficientul general a fost nota 6.

III. Catedre vacante.— Se vor ține concursuri, la 15 Octombrie viitor, pentru catedra de muzică de la gimnasiul din Brăila („Monitorul oficial“ 291|82; la 15 Noembrie, pentru catedra de științe naturale de la seminarul din R.-Vâlcé („Monit. ofic.“ 166|85; —la 20 Iunie 1887, pentru catedra de matematici de la gimnasiul M.-Bravul, București;—la 1 Octombrie se vor ține concursuri pentru școle rurale în jud. Buzău, Prahova, Vâlcé și Bacău.

IV. Impărțiri de premii. — În zilele de 29 și 30 Iuniu, și 7 Iulie, precedente s'au făcut împărțirile de premii la toate școlile publice. Cu această ocazie s'au pronunțat discursuri unele de cât altele mai importante. Noi le recomandăm atenției personalului didactic. Sperăm că vom publica și noi parte din ele. Inceputul îl vom face (Monit. of. 81) cu discursul D-lui Dr. B. Constantinoscu și cu răspunsul D-lui S. Haret, pronunțate la Asilul Elena Dómna. Intre acestea vom face o scurtă dare de seamă și despre împărțirea premiilor făcută la școala rurală din com. Panteleimon, de lângă București, la care am asistat și noi.

V. Numiri de revisori școlari. — D. I. Cireș rămâne revisor școlar numai la Vâlcé, iar peste Gorjiu se numește D. St. Sădovénu; D. I. Negri rămâne numai la Némțu, iar la Sucéva trece D. N. Filoti de la Dorohoi-Botoșani.

VI. Incasarea economiilor de la școlari.—Preotul T. R. Arțărénu, directorul școlii No. 3 Gaiben, București, a încasat de la școlarii respectivi lei 2,502 în cursul espiratului an școlar și care sumă s'a înaintat la casa de Depuneri cu raportul No. 25, care raport se vede publicat întreg în Monitorul oficial No. 83, din 16 Iuliu trecut. Iată un exemplu demn de imitat; de aceea recomandăm întregului corp didactic și mai cu seamă celui primar din orașe și sate ca să stăruască a deprinde pe copii cu economia și cu formarea capitalului din etatea cé fragedă. Mare laudă se cuvine părintelui Arțărénu.

VII. Igiena, statistica și apele minerale.— În Monitórele oficiale No. 70, 71, 72, 73, 75, 77, 78, 85 se află publicate rapórturile D-lor D-ri inspectorii Felix, Teodori, Stoicescu, Sergiu, Măldărescu, Calenderu și Rômnicénu asupra stării sănătății și

a condițiilor igienice a țerei întregi, în decursul anului 1885. Aceste raporte sînt așa de interesante și folositoare, în cât ar fi de dorit ca să se tipărească toate într'o carte a parte și să se trimită la toate scótele, primăriile și autoritățile din țară, căci multe lucruri bune și folositoare se pot învăța de ori-cine din acele raporte din cari unele sînt așa de dezvoltate în cât ocupă aproape 20 de pagine din „Monitorul oficial.“ Aceste raporte sînt încă întru cîtva oglinda stării noastre culturale. Dacă timpul ne ar permite, mai târziu am da séma despre punctele principale ale acestor raporte. — *Apele minerale* de la Călimănești, Govora, Pucioasa, Vulcana și Dorna-Vatra au fost studiate și analizate de Dl. Dr. Bernart. Resultatul acestor studii și analize se poate vedé în Monitorul oficial No. 75/86. Despre Băile de la Pucioasa și Vulcana vom face și noi o mică dare de sémă.

VIII. Agricultura.—Scóla de agricultură a făcut experiențe și observații agricole pe domeniul Herestréu, dat scólei. Am citit cu multă atenție aceste experiențe și le recomand tuturor celor ce se ocupă cu agricultura și învățătorilor sátești.

XI. Consiliul general de instrucțiune.—Monitorul of. No. 115, de la 24 curent, publică lista membrilor consiliului general de instrucție care este convocat pentru 15 Septembrie viitor. Indată ce am aruncat ochii asupra acestei liste am constatat că instrucțiunea privată din București n'are nici un reprezentant, pe când cé din Iași are 2 reprezentanți. Care să fie óre cauza ? Directorii pensionatelor din București chiar dupe invitarea Ministerului, au făcut alegerea celor trei delegați în totă regula, delegând pe D-nii C. Troténu, Eniú Bálténu și St. Velescu. De asemené nici scóla normală a Societății pentru învăț. popor. Românde la Sfta Ecaterina n'are reprezentant, pe când și acolo alegerea celor delegați s'a făcut întocmai ordinului Ministerial, delegându-se D-nii Dr. B. Constantinescu, Eniú-Bálténu și P. Dulfu. O altă neregulă s'a făcut cu reprezentantul scólei comerciale din Galați, unde corpul profesoral a delegat pe D-nii R. Scriban. G. Mihăilescu și C. Bărbescu, pe când în lista publicată de Minister se vede D. Al. Rađu. Cum se esplică acestea ?

Redacția.

Instrucțiunea Femeii

(După Paul Jeanet)

Instrucțiunea femeii formeză astăzi preocupățiunea întregii lumi civilizate. Intrebarea ce se pune este: Trebuiește instruită femeia?—Mulți, de și amici ai instrucțiunii și ai distincțiunii spiritului la femeii, se tem de escesele și de abuserile ce instrucțiunea poate produce. Eu nu cred însă că este înțelept să ne gândim de mai 'nainte la escese posibile, căci cu acesta am împedica progresul. Se știe de toți că ori-ce lucru bun, are și partea sa ră; dacă pesimiștii află aci un argument contra vieții omenestii, contra societății, asta e tréba lor, ei n'aũ alt scop; dar cei ce nu sînt pesimiști, nu se cuvine să întrebuinteze contra lucrurilor, ce nu le plac un argument absurd.

Două lucruri sînt de temut în instrucțiunea femeilor, dic pesimiștii: Unul este ca nu cum-va înălțimea Științei să le desguste de datoriile lor domestice și de rolul de „Stăpîna casei“!! Și al doile puțința de a pierde prin pedanteria grația, delicatetiia propriă sexului lor!! Trebuie să convenim că ambele temeri sînt deosibite și fără legătură; căci femeia nu-și desfășură grația și delicatetiia ei ca menageră, ci ca femeie de salon, și la rîndul ei femeia de salon nu e tot-d'auna bună menageră. Menagiul și familia, nu trebuie să uităm, aũ inimici mult mai periculoși de cât știința și instrucțiunea; acești inimici sînt: simțurile și imaginația; desfréul ajunge să depărteze pe femeie de focarul domestic, și neînvătătura se împacă fôrte lesne cu uitarea datoriilor serioase. Marchisele și Contesele, cum ni se zugrăvesc prin romane, nu strălucesc prin gustul vieții domestice; căci, când ar avé timp pentru acele întrigii, ce ni-se descrie? Si în tot casul dacă cad, cad nu din dragostea Chimiei sau a Botaniceii.

Greșim deci, dacă credem că instrucțiunea, bine înțelesă, este dușmană rolului folositor și plăcut, pentru care este făcută femeia. Din contră, instrucțiunea, corigind ușurinta femeii de salon, o face menageră serioasă și mamă bună de familie; înavutîndu-i ideile, o va face femeie demnă de iubire și de respect; é studiind și gândind mereu pricepe goliciunea plăcerilor lumestii: înțelege că nu se mărginește totul în căsnicie, ca trebuie să-și lase timp și pentru spirit, artă și lectură; că în fine nu trebuie să fie numai servitorea bărbatului și doica copiilor; ci *tovarășă unuia și învățătoarea celorlalți.*

De unde decîi temerea ce se arată, și cari sînt escesele, ce pe mulți îi preocupă?

Ni se va răspunde pôte că au fost femeii înzestrate cu spirit înalt fără multă instrucțiune, precum D-na Sevigné, D-na de Stael și altele; aci nu este vorba de aceste excepțiuni; nu pentru femeile superioare se organizează pe un plan atît de întins educațiunea fetelor; femeile superioare se formează singure; de cele de mijloc e vorba, și pentru acestea ne trebuie o medie generală de instrucțiune mai solidă.

Noi putem susține că tocmai pentru că instrucțiunea nu este destul de răspândită, pedanteria e de temut la acelea ce pretind că știu ceva mai mult de cît altele. Ceea-ce face pe unele femeii ridicule, e că fac excepțiuni, adică distingându-se prin o ăre-care superioritate, ce le deosebete de cele lalte femeii, uită propriul lor sece, căutând să-și facă onore, din asemnarea cu bărbații.

Tôte acestea însă vor dispere, când instrucțiunea va fi mai răspândită, când nu vor mai fi numai câte-va cari să primescă o învățatură mai adâncă.

Trebuie însă să recunăstem că societatea nu este totdeauna drăptă către femeile învățate. Căci, dacă o femeie își citeză un filosof ăre-care, rîde de el dîcînd: „Iacă, vrea să s'arate că e procopsită“; găsești că e mai potrivit pentru femeie să fie în curent cu cărțile de romane, ce es pe fie-care și or cît de desfrînate ar fi acele romane, cea ce este un mare rău pentru familie și pentru societate. O fată de va căuta romanele cele mai pasionate, societatea nu va găsi nimic de rîs în acesta; de va recita însă o poezie, o va întitula imediat „Actriță“.

Negreșit că lumea e stăpâna obiceiurilor sale și nu sfătuim pe nimeni să le nesocotescă, instrucțiunea însă va ajunge odată să schimbe această opinie greșită. Pînă atunci femeile cată să evite tot ce ar bănuși greșeli în bunele manieri, fără să se ia cu toate acestea opinia lumii ca măsura lucrurilor, mai ales în cestiunea ce mare a educațiunii.

Sfătuim pe fete și pe femeile tinere să nu mai citeze filosofi, nici poezii ce le ar da aerul de fantaronadă; dar să învețe mușica și să studieze cu sârguință pe filosofi și pe toți cugetătorii cei mari.

Se va dîce că nimeni nu tăgădueste femeilor dreptul de a învăța, și că chestiunea este numai de măsură, de gradul cît trebuie să învețe. Aci este greutatea; căci, cum s'ar puté stabili un hotar? De la ce regulă să plecăm, pentru ca să stabilim că fetele trebuie să învețe cutare știință mai mult de cît alta?

Negreșit că folosul material este o măsură neîndestulătoare,

căci este vorba de o cultură liberală, nu profesională. Ce trebuie să știe cineva pentru ca să aibe un spirit cultivat? Pentru bărbați, în mare parte măsura este găsită, hotărîită de obicei și tradițiune, dar pentru femei? iată problema de deslegat, modelul de găsit.

Singurul mijloc pentru deslegarea cestiunii este studierea firii femeilor și a stării lor de astăzi din punctul de vedere al educațiunii.

Comparați instrucțiunea atât de întinsă, ce primesc bărbații cu cé slabă, ce se dă fetelor și întrebați-vă, de există, nu dic egalitate, ci numai proporție între una și alta. Nu e vorba de a scoroci chestiunea socială a egalității sexelor. Sintem de părerea celor ce judecă în această privință susținind principiul de egalitate, în diferență. Egalitatea nu e identitate. Suprimând diferența de sex, ar fi să distrugem mărișul și maternitatea, ceea ce s'a numit greva femeilor, dar care este foarte puțin de temut; și pe cât timp va exista diferența de organizațiune și funcțiune, va exista și deosebirea de educațiune. Dar principiul de egalitate în diferență, va să dică o deosebire ce rezultă din natura lucrurilor, și aceste deosibiri naturali, nu trebuie să le exagereze bărbatul din mândrie. Rolul femeii în viață, nu e numai un rol de folos și plăcere, cum cred unii. În familiă, trebuie să existe între bărbat și femeie o comunitate intelectuală și morală; și în societate o influență legitimă și necesară a ambelor sexe, în fine în educațiunea copiilor o direcțiune inteligentă.

Așa dar traiul în familiă, influența în societate, direcțiunea în educațiă, cer o medie de instrucțiune, care să fie, dacă nu identică, cel puțin analogă de o parte și de alta. Din învățămîntul secundar dat bărbaților rezultă o medie ore-care de idei generale, cari constituie rațiunea publică de ađi. Trebuie ca femeile să ia parte la această medie, trebuie ca aceste idei generale, să se introducă, prin alte mijloce în educațiunea sexului femeesc, ca să se stabilească un teren comun, care să permită influențele reciproce.

Remâne a se ști, dacă în actuala stare de lucruri există o analogie îndestulătoare sau o proporțiune între educația bărbaților și aceea a femeilor. Se pôte ore dice, că ele au tótă cultura de care sînt demne și la care au dreptul? Deosebirile, cari subsistă, sînt ore numai acele ce rezultă din natura lucrurilor?

Pe când educațiunea bărbaților este de sute de ani obiectul meditațiilor ómenilor învățați și acelor de stat, întempleră, lipsa de metodă și de principii, nu sînt ore trăsurrele caracte-

ristice ale educațiunii femeestii? Este deci de totă trebuința și de drept, de a da acestei educațiunii un avânt nou, un scop precis, mijloce abundante și proporționate.

Sprăm dar, că spiritele luminate, înțelepte și imparțiale, cari formază temelia societății, împărtășind raționamentele noastre, își vor oferi în orî-ce timp concursul lor moral. Trebuie să avem în vedere că toate progresele inteligenței omenestii, au avut să lupte contra atâtor prejudeții. Iubind dar *lumina* și cunoștințele să le comunicăm fără distincțiune de sex nici de clasă și cu măsură posibilă tutulor semenilor noștri; dupe ce ne-am folosit de fructele arborelui științei, să nu luăm scara în urma noastră chiar sexului care după tradiție le a întrebuițat atât de rău. Aetă-đi voința liberă și nu ignoranța, este pentru femeie, ca și pentru bărbat, temelia demnității și a personalității morale.

Christ. Ștefănescu-Reverénu.

IMPĂRTIREA PREMIILOR

LA O

ȘCOLA RURALA

Viitorul națiunii este îngropat în școlele sătești, spune o dicătoare germană.

În adevăr, viitorul, puterea unei națiuni atárnă de la școlele rurale; căci partea cé mai numerosă a orî-cărui popor locuind afară din orașe, urmăză neapărat că poporul va fi luminat, mare și puternic numai atunci, când nu numai orășeni, ci și săteni vor fi luminați în toate privințele, materiale și morale. Luminați din toate punctele de vedere materiale și morale! O, acesta este visul de aur al tuturor filantropilor, al tuturor bărbatilor cari luptă pentru ridicarea omenirii în genere și a națiunilor lor în parte. Dar acesta fiind un adevărat vis pentru noi cei din România, urmăză că trebuie să ne mulțumim și cu mai puțin, adică numai cu un început de luminarea poporului; de aceea când mergem într'un sat românesc și găsim o bună

parte din locuitorii cari știu citi și scrie, dicem că ei știu carte.

Dacă intrăm într'o școală rurală și constatăm că scolarii mai învățați scriu, socotesc, citesc binisor, știu puțină geografie, istorie și gramatică, atunci ne declarăm mulțumiți și proclamăm pe învățător de un bun dascăl, mai ales dacă vedem că copii spun deslușit ceea ce știu. Negreșit că mai sînt și alte condiții de amănunt, pentru ca să ajungem a recunoște pe un bun învățător.

Pentru că împrejurările nu mi-au permis, ca în curs de 2 ani școlari d'a rândul, să vizitez nici o școală rurală, am profitat de ocazia sărbătorii sântului Petru de estimp și m'am dus la școla din satul Panteleimon, de lângă București, pentru că m'așteptam ca în acé di, să se facă împărțirea premiilor la școlarii cari s'au deosibit în cursul anului; de aceea plecând de a casă am luat mai multe pachete cu cărți, caete și hârtie; căci la asemenea ocazie nu este frumos să te duci cu mâna golă. Sosind la Panteleimon, și nevedînd nici o mișcare, nici o pregătire la școală, mă temui un moment că nu se face împărțire de premii; dar apropiindu-mă de școală, îmi ieși înainte învățătorul respectiv, D-l P. Herășescu, care m'asigură că are să se facă împărțirea de premii.

Intrînd în clasă, găsi o cétă de fete și alta de băeți, în haîne de sărbătore. Haîne de sărbătore! Póte că cititorii își vor închipui mare lucru despre aceste haîne de sărbătore. Să nu se înșele; căci iată în ce constau aceste haîne. Fetele în cămășuță de americană și cu fustă de stambă; băeții în cămăș și pantaloni de pânză. Negreșit că erau și câte-va excepții, între cari se numărau copii arendașului moșii și ai unor funcționari.

Clasa era împodobită pe la ferestre cu verdéță, pe o masă erau aședate cărțile de premii, curónele și câteva bucăți de stambă, destinate ca premii fetelor silitóre la lucrul de mână. Stambă la premii! Negreșit că comitetul județen o fi cređut că încuragéză industria națională cu stambă.

Publicul era reprezentat prin venerabilul părintele Veneamin Catulescu, care trăește retras de câți-va ani, aci în Pantelei-

mon, și prin câte-va persoane, din București, înrudite unele cu învățătorul, altele cu învățătoarea.

Ei bine, ce faceți? De ce așa de puțină lume? Unde sînt sătenii, părinții băeților și fetelor? întrebați eă. Unde este primarul și consiliul comunal, întrebați mai departe?—Sătenii sînt pe a casă și pe la cărciumă îmi răspunseră învățătorul și învățătoarea, iar primarul nu știm unde este; căci uite îl așteptăm de atâta vreme și nu mai sosește, dar să mai trimitem dupe el încă o dată.

Eă profitați de această întârșire a primarului, și întrebați mai mulți baeți și fete, asupra mai multor lucruri din cele învățate. Din răspunsurile lor, vedăi că baeții nu erau streini de materiile claselor respective. In acest timp mai veniră câți-va săteni cari se aflaă în vecinătate, de asemenea și preoții satului.

Dupe venirea primarului, na săten tēner și deștept, dar care nu știe nici să citescă nici să se iscălēcă, dupe venirea primarului, dic, copii aă cântat mai multe imnuri, apoi aă urmat discursurile.

Învățătorul a dat loc ântăiă D-nei învățătoare, care în discursul seă a spus greutățile ce a întâmpinat în decursul anului scolar, a arătat că numărul școlăriștelor n'a fost mai mare de cât anul trecut că D-ei ș'a făcut datoria de a raportat autoritășilor să ia mēsură pentru venirea regulată la școlă, dar în deșert i a fost tōtă munca. D-ei termină arătând numărul fetelor promovate dintr'o clasă într'alta,

Inainte de a începe învățătorul discursul seă, primarul se scōlă să plece, dicēnd că are să facă o constatare, iar notarul întorcēndu-se către mine declară tare: „*Primăria autoriză pe d. Eniă-Băltēnu cu împărșirea premiilor*“. Nu se pōte lucrul acesta, răspunsei eă, primarul trebuie să fie de față la împărșirea premiilor. Ce? Nici un cēs într'un an primarul nu pōte da pentru școlă? Notarul înțelese și făcu pe primar să se așede din nou în scaunul seă.

Învățătorul într'un discurs lung, parte preparat parte improvisat, stărui fōrte mult asupra folōselor învățătorei pentru să-

teni aducând nenumărate exemple și probe, apoi trecu la greutățile ce întâmpină școala rurală în genere și în parte școala comunei Panteleimon, espuse progresele ce a realizat de 14 ani, de când se află la această școală, cu care ocazie întorcându-se către mine, îmi aduse multe și mari laude și mulțămiri pentru serviciile ce am adus școlilor sătești din Ilfov, precum și din alte județe, atât în timpul cât am fost revisor școlar, cât și de atunci încôce, așa că prin aceste servicii am îndreptat și am ridicat școala săténului român, de aceea or ce învățator sătesc mă privește ca pe protectorul său contra nedreptățirii și asupririi.

Niște asemenea laude, spuse cu totă căldura improvisării de D-l învățator la adresa mé, m'aũ mișcat adânc, mi-aũ mișcat inima și sufletul; de aceea am fost silit să 'i răspund în câte-va cuvinte, declarându'î că eũ nu țiũ de loc că m'am achitat de datoria către școala săténului; din contra, eũ îmi propui să fac mult pentru școala sătésă, așa că dacă am vre-o dorință mai scumpă inimii mele, acesta este ridicarea școlilor rurale din toate punctele de vedere, așa în cât să pôta ridica pe sătén din starea de astăđi. Cu această ocazie am vorbit și săténilor cari veniseră de față, despre folósele ce ar trage ei din învățatură în toate privințele. Dar le-am vorbit în limba țărânesă, neamestecată cu vorbe noi, așa că și un moșnég care întrase acolo în clasă m'a priceput pe deplin; iar veneraailul părintele Veniamin Catulescu, de și abia se mișca din loc din cauza durerii piciorilor, s'a sculat de unde ședea la ușă, s'a mișcat pînă în fundul clasei la mine și m'a sărutat pe frunte ȓicându-mi cu lacrêmile în ochi: „D-le Bălteue, te felicit pentru frumósele și româneștile D-tale cuvinte, și mă bucur din tot sufletul meũ că am venit ađi aici la școlă...” Dar uitasem să spuĩ că, dupe ce am arătat folósele materiale chiar, cari isvoresc pentru țărani din învățatură, apoi am biciuit unele din obiceiurile, cele rele ale săténului de astăđi. Ast-fel, între altele, le am adus aminte că unii săténĩ, îndată ce dau de bani, se duc la cârciumă, că Dumineca și sêrbătórea, în loc să se ducă la biserică, înnemeresc la cârciumă, că chiar în ȓile de lucru

visitază cârciuma în loc să de pe la școală să vadă ce face copilul său, și altele de felul acesta.

În urmă, m'am întors către primar și l'am făcut să roșescă pentru nepăsarea lui către școală, iar în ce privește împărțirea premiilor 'i am spus că trebuia să facă un umbrar mare în fața școlei, să fi pus să bată toba și să sune gónna în tot satul ca să se adune *tótă* suflarea satului, pentru ca să vadă împărțirea premiilor cu tot ce se cântă și se spue la ast-fel de împrejurări. „Ba puteați, am ȓis, D-le primar, să puneți și lăutari, în sfîrșit trebuia să faceți, așa în cât fie-care săten să simță în sufletul său o bucurie sau o mustrare, dupe cum și-a dat sau nu copilul la școală.“

Dupe ce am terminat eu, au mai cântat copii un imn și apoi s'au împărțit premiile. Pe lângă cărțile ce le aveau preparate s'au dat încă fie-cărui școlar sau școlăriță, premiant, încă câte va cărți și caete din cele aduse de mine; căci în total adusesem peste 200 bucăți socotite la un loc cărțile și caietele.

În urmă, am rugat pe D-l învățator ca, dacă în decursul viitorului an școlar, va ave niscareva școlari săraci de tot să mi-i recomande ca să-i ajut cu cărți și cu haîne, dupe puterile mele.

Cât-va timp dupe această împărțire de premii și mai înainte de a pleca eu din acel sat, mă pomenesc cu învățatorul intrând repede la mine și ȓicându-mi: „vedeți, D-le Băltene, eu m'am căpătat beléua cu cărțile D-v; căci, uite, unii din sătenii au pretins să dau cărți și copiilor lor, de și copiii lor nu numai că n'au meritat nici un premiu, dar unii n'au venit la școală de cât de câte-va ori în timpul iernei, iar alții n'au urmat de loc la școală. Eu am refusat acesta, dar primarul și cu sătenii m'au silit de le am dat tóte cărțile; de aceea viú să ve încunoștiințez despre acesta.“

Până să termine învățatorul aceste cuvinte, iată că vine și primarul cu câți-va sătenii, cari mi-au adevărit cele spuse de învățator. A trebuit să lupt, pentru ca să 'i conving despre rătăcirea lor și să-i fac să înapoeze cărțile școlei.

În urmă mi s'a spus că sătenii au făcut acesta din îndemnul dascălii care ar fi dorind să 'și aducă pe bărbatu-său învățator. — Așa s'a petrecut această dramă.

NB. Această școlă are și o gimnastică dăruită tot de mine.

Eniü Bălténu.

În No. 12, pag. 459, anul I, al acestei reviste, s'a publicat scrierea numită *Creșterea albinelor la sate*, astă-dîdăm aci o altă scriere tot asupra aceleiași materii care desvoltă și completează pe cé precedentă într'un mod folositor.

APICULTURA SAU CREȘTEREA ALBINELOR

INTRODUCERE

Dacă întrebăm pe bătrânii noștri de astă-dî, fie-care ne spune cât venit aducea cultura albinelor părinților și moșilor lor din vechime și prin urmare țerii.

Localitățile unde se da o cultură mai întinsă erau județele Vaslui, Teleorman și Vlașca (1). Mierea și cera se esporta în cantități mari din România în alte țeri și mai cu osebire în Constantinople și în republica Veneției; dar astă-dî am ajuns să cumpărăm noi luminări de ceră de la alte națiuni. Acesta vine numai de acolo, că Românii au părăsit aprópe cu totul această importantă ramură a industriei agricole, fără ca cel puțin să se îndeletnicescă cu altă meserie care să aducă aceleși folóse, ca să se știe că a făcut un schimb cu vre-o altă

(1) Dar în Mehedinți? — Redacția.

meserie tot atât de lesne, aducând mari folóse. Nu știm cu siguranță causa pentru care Româniŭ aŭ părăsit așa de timpuriu, importanta cultură a albinelor, dar se crede a fi cé următóre ;

Cu toți știm că albinele, în starea lor cé sălbatecă, își caută locuiută prin locuri retrase și mai cu sémă prin scorburile arborilor, prin crăpăturile munților stâncoși și de multe ori chiar în găuri prin pământ și îngrijesc ca să aibă tot d'auna împrejurul lor un câmp întins cu ierburŭ plăcute și ftoři miroșitóre ; deși ele merg chiar până la o jumătate de poștă îndepărtare spre a aduna *polenul* (1) și *nectarul* ftořilor.

Albinelo aŭ mulți inimiți, cari caută cu mare lăcomie produsul lor și le pradă ; de aceea ele sînt mai multămite în starea cé domestică, căci împrejurul casei omului sînt îngrijite și ferite mai mult saŭ mai puțin de inimiciŭ lor cé ne'mpăcați.

Omul aședă albinele în niște trunchiuri scobite numite uleŭ saŭ știubei, pe cari cultivatoriŭ noștri le cumpărau pentru acest scop și le puneau pe pământ gol, fără ca de aici înainte să se mai ocupe de ele, creșdend că cu acésta aŭ făcut destul, și numai la timpul hotărît veniau spre a-le lua produsul uciđend sēlbăticește tóte insectele dintr'insul și luând fără frică produsul lor. Alte dăți însă găsiaŭ știubeiele părăsite de albine din causa ne'ngrijiriŭ, căci inamiciŭ, precum : furnicele, șórecii, bróștele, păsările și altele le-aŭ supărat pré tare, în cât aŭ fost nevoite a fugi spre a-și găsi o liniște mai asigurată. Acești inimiți le mâncaŭ mierea și céra.

Acestea se cred a fi causele pentru cari Româniŭ aŭ părăsit cultura albinelor, pe când cele l'alte națiunii o mențin prin îngrijiri, perfecționări și trag mari folóse. De aceea îndemnăm pe toți economiŭ noștri români și mai

(1) *Polenul* este praful roditor ce se află în flori, pe când *nectarul* este aci sucul cel dulce al floriŭlor.

cu sémă pe frații noștri învățători, spre a da o mai mare atențiune culturii albinelor și o mai mare îngrijire, care este o ocupațiune plăcută, frumoasă și ne pôte îmbogăți cu cele mai puține cheltueli; căci. aceste minunate insecte se nutrec singure alergând cu mare nerăbdare din flóre în flóre, de dimineța până séra spre a culege polenul și nectarul cel dulce al florilor.

Ele lucréză nu numai pentru dênsele, ci și pentru noi, numai să le dăm un știubeiú sau pleiú unde să strângă mierea și céra; însă numai dacă și noi le vom da o îngrijire mai bună și le vom trata mai cuviincios.

Știinta care se ocupă cu tóte îmbunătățirile culturii albinelor se numește *apicultură*, iar acela care se îndeltnicește cu îngrijirea și cultura lor se numește *apicultor* sau *stupar*, și locul unde se țin stupii se numește *stupărie*.

Creșterea albinelor se pôte privi din punctul de vedere al *Albinelor*, *Stupilor*, *Roilor*, *Suferințelor* lor, a *Retăzării* și al *Fabricării medului* și *vinului*; de acea și noi vom stabili aci atâtea capitole.

D. Ștefănesou (Grindu)

Pentru D-nii învățători rurali

Citim în *Liberalul*:

D. Anton Dobrea, învățător sătesc din cotuna Perieni, comuna Cărnicení, plasa Turia. județul Iași, după cât aflăm va presenta la expozițiunea din Craiova mai multe pălării de paie lucrate de d-sa din pae de secară și care pot rivalisa cu cele mai bune pălării de acéstă natură lucrate în streinătate. Aflăm cu bucurie că d-nul Dobrea învață pe elevii d-sale a face ast-fel de pălării și că astă-dí a ajuns la așa rezultate în cât 20 de elevi lucréză alături cu d-sa.

Ar fi de dorit ca d-nul Dobrea să-și găsească mulți imitatori între învățătorii noștri rurali.

Metodologia pedagogică

Cum trebuie să facă profesorul clasă cu școlarii ?

DISCIPLINA 1)

Acum se știe cum trebuie să se facă, dupe pedagogie, intrarea școlarilor în clasă, și cum să se procedeze la facerea lecțiilor.

Dar acestea nu sînt îndestulătoare pentru cine vrea să conducă o școală bine și cu succes, pentru cine vrea s'o conducă pedagogicește. În adevăr, să ne închipuim că profesorul cutare știe cum să facă intrarea școlarilor în clasă, știe cum să facă lecțiile cu școlarii, pre lângă acestea este bun din fire și are învățatură bună; dar din firea sa este posac și intră în clasă posomorît, ceea ce face asupra copiilor aceiași impresie ce face asupra noastră cerul posomorît. Fața veselă a dascălului este o rază de soare, care luminează și înveselește pe școlari, risipește ideile rele, îndemnă la bine, pregătește pentru înțelegere, pricepere; întredeschide spiritul, (luminează mintea), încuriază la simțință. Omenii de carte știu din practică cât de gré și de neplăcută este lucrarea spirituală și mai ales aceea a compunerii, când mintea este posomorîtă și strînsă din cauza urîtuului. Ce va fi ore despre copil? Posomorîrea unui dascăl este o adevărată nenorocire, de aceea ar trebui considerată ca un vițiu care să nu dé drept la dascălie celui ce este supus la acesta.

Vorbind însă de dispoziția bună a învățătorului, nu voiū să dic prin acesta veselia svēturată, acesta ar fi altă extremă. Nu este cestiunea să riđi și să faci pe copii să riđă în tot momentul, de și nu este nici rău nici periculos a riđe din când în când; dar rîsetele neîncetate ar nimici serioșitatea neapărat trebuincioșă învățaturii.

Dispoziția bună nu înlătură serioșitatea; é nu se arată prin

1) Veđi pag 73. No. 2, anul II, al acestei reviste.

isbucniri sgomotoase nici prin întreruperi; é este egală și blândă, se amestecă în toate, face ca toate lecțiunile să fie plăcute și lesnicioase. Ea încântă, atrage, ajută pe școlar să lucreze și să trăească; este ca o atmosferă, în care omul se simte dispus și comod, unde răsufă și se mișcă liber. Dispoziția bună, adică voioșia dascălului atrage pe copil la școală, îl face să vie de voie cu plăcere și chiar cântând.

Acastă voioșie a profesorului își are isvorul în bunătatea lui, ajutată de vocațiunea lui. În adevăr, dacă iubești copii, cum ai fi sanchiū, posac în mijlocul lor? Dacă ai gust pentru dăscălie, cum ți s'ar urî cu é?

Depart de noi deci dascălii cu fața posomărită și cu fruntea încrețită! Ea sémână gogorițelor ce fac țeraniū prin grădinii și câmpii ca să sperie păsările să nu scóță semintele și să nu ciuguléscă pómele; și dascălii posaci gonesc păsările școlei și le fac să nu musce din fructele științei.

Dar, mi se va dice póte, ce are de a face voioșia învățatorului cu disciplina? Iată ce are de a face: lipsa de disciplină vine mai cu sémă din neplăcerea, din uritul ce copii simt când se află în clasă.

Când copii găesc plăcere în școală, ei lucréză și lucrul este garanția ordinei. Caracterul profesorului prețuește pentru disciplină mai mult de cât toate pedepsele din lume, cari devin chiar nefolositoare.

Voioșia și bunătatea dau naștere altor calități neapărat trebuincioase învățătorei și educașionii, voiū să dice răbdarea și potolirea.

Răbdarea este un dar dumnezeesc. În adevăr, prin răbdare faci cu copii mai mult de cât cu toate pedepsele și cu toate supărările.

Unii profesori sînt răbdători din fire, dar de aceștia sînt puțin; greutatea cé mare este s'o poți dobândi și mai cu sémă să n'o pierđi, căci trebuie să mărturisim că une-orî este supusă la grele încercări și din toate ocupațiunile nu este nici una care să céră mai multă răbdare de cât profesia profesorului de clasele începătore. Deci persoanele cari din fire sînt pré necăjicioase și nervóse să nu 'și alégă cariera dăscăliei; persoanele

însă cari din fire sînt numai vii, pot ajunge să se stăpînescă și să-și reguleze temperamentul; de aceea asemenea persoane pot deveni cei mai buni dascăli; căci și răbdarea trebuie să aibe o margine, alt-fel copiii abuzază de é. Răbdarea dobîndită prin stăpînirea de sineși nu numai că este meritosă, dar și mai folositoare de cât cé naturală, care une-orî trece în nepăsare.

Nici nu mai este trebuință să spunem că profesorul care nu este mai întîi stăpînul său însuși, nu este făcut pentru educațiune; o asemenea persoană este un copil mare, căci ceea ce caracterisă pe copil este tocmai ușurința cu care el se supără, plînge, țipă, strigă pentru lucru de nimic. Cine vrea să se facă educator, trebuie să-și facă mai întîi propria sa educațiune și în fața orî-cărui cas trebuie mai întîi să reflecteze, să se gîndescă la rezultatul faptei sau hotărîrii sale. Cu acesta nu voiú să dică că un profesor trebuie să fie nemișcat și rece de tot față cu greșelile și purtarea ré a unora din școlarii sîi, așa cum trebuie să fie un judecător față cu vinovații aduși înaintea lui; nu dică acesta; căci un asemenea dascăl ar păre indiferent, nepăsător și copilul ar crede că-și póte permite totul. Dascălul trebuie să arate că se interesază de tot ce face copilul fie înbine, fie în rău; trebuie să-și arate nemulțămirea ca și mulțuțirea față cu purtarea și silința fie-cărui școlar; dar numai să se ferescă ca de foc de a se necăji și mai ales de a se înfuria contra orî-cărui școlar. Profesorul care se înfuriază, care strigă, care lovește cu pumnul în masă, pentru întîia óră póte să sperie pe copiii și să-i facă să-l asculte. Dar copiii cari uită lesne orî ce vorbe, uită în curênd și frica de învățator, căci se obișnuêște cu sgomotul, cu amenințările și cu sbieretele. Dascălul furios devine pentru ei o privesite, un lucru de curiositate réutăciósă. Încă un moment și școlarii aú să rîdă, și vai de dascălul care a făcut pe școlarii să rîdă în socotéla lui! S'a spălat pe mâini de or ce respect.

Furia profesorului produce încă și alte efecte rele. Un profesor furios nu póte fi drept în pedepse: el prescrie totdeauna pedepse pré aspre; de aceea, când i a trecut mânia, recunósște el însuși greșala sa; dar nenorocirea este că atunci se găsește

în alternativa saŭ de a se desŭice și de a se desaproba el însuși iertând pedeŭsa prescrișă, saŭ de a săvârși o nedreptate mântinând'o. Dacă se desŭice autoritatea lui față cu școlarii este compromisă; dacă însă nu se desaprobă și mântine pedeŭsa nedreptă, atunci el pierde încrederea și dragostea copiilor, ceea ce este un rău fără léc, este o adevărată nenorocire pedagogică; pentru că, dacă este un simțiment mai viu și mai puternic în inima copiilor, o idee mai clară și mai curată în spiritul lor, apoi acesta este simțirea, este ideea dreptății.

Așa dar dascălul de or ce categorie trebuie să se deprindă a se stăpâni, să se deprindă a fi potolit, pentru ca să pôtă fi totdeauna drept. Dizeți că profesorul trebuie să se obișnuască a fi potolit, n'am dis rece; căci rēcēla displace copiilor mai ca și mânia; din tôte defectele rēcēla este cé mai contrarie firii copiilor cari mai pre sus de tôte sînt veseli. Inacéstă privință ar fi bine ca educatorul să se asemene copilului, adică să aibe viață și căldură; pentru că căldura nu esclude, nu înlătură stăpânirea de sineși și prin această dascălul impune, inspiră respect și témă, câștigă și pe îndărătnici. Mântinerea demnă a învățatorului, un cuvânt dis cu ton grav și liniștit, o privire de ochi în care să se zugrăvască minunarea și nemulțumirea, un moment de tăcere profundă, fac pentru restabilirea liniștii mai mult de cât strigătele și gesturile violente, de cât înfruntările lungi saŭ pedepsele severe.

BIBLIOGRAFIE 1)

Una sută una fabule saŭ D-l G. Sion

Treceți pe dinaintea librăriilor și aruncându-vē ochii la căr-

1) În numărul precedent (al doilé), pag. 89, am anunțat cărticica D-lui Boldescu, din Giurgiu, intitulată „Notițe istorice“ asupra școlelor, și din cauza ipsei spațiului rămăsese ca să se publice în acest număr de față, dar nu se știe ce s'a făcut manuscrisul dimpreună cu cărticica; de aceea rugăm pe D-l autor să ne o trimită din nou. — Redacția.

țile espune în ferestre, spuneți-mi ce fel de cărți vedeți? Sînt ele ore românești? Aș! ferescă D-zeu! Cé mai mare parte din ele sînt cărți franțuzești, iar celelalte sînt nemțești. Intrați în casele familiilor mai procopsite și căutați să vedeți ce fel de cărți au? Aū ele cărți românești sau streine? Cărți românești?! Dar ce, se găsesec ore alt-fel de cărți în limba română de cât abecedare și celelalte cărțului trebuinciose copiilor începători? Boierul nu citește de cât gazete politice d'ale partidului, cocóna și duducele nu citesc de cât romanțele decoltate de tot și câte o dată și-aruncă ochii pe jurnalul franțuzesc să vadă dacă se vorbește ceva despre mode, toilette și baluri, cât despre cărți românești nici nu se pomenesc în casa d-lor. Într'una din zile întrebând pe o cocónă simandicócă, pentru ce nu citește și cărți în limba română, strâmbă din nas, rînji ca o hienă, întrebând, dar ce sunt cărți tipărite și în limba română?

— Da, Dómnă, avem câte-va cărți bune și noi Români, a căror citire aduce un îndoit folos Românului, adică pe de o parte îl distreză și-l instruește, iar pe de altă parte face să cunoască dulcêța și frumusețea limbii românești.

— Of! limbă românească și frumusețe, mă întrerupse domnișóra cé mai mare, care vorbea o românească amestecată cu franțuzime.

Și urmând mai departe, mă întrebă: unde sînt romanțe, fabule și poesii în limba românească, pe când în franțuzește sînt așa de multe în cât nici nu mai știu pe care să puī mîna mai ântârū?

— Mă iartă, domnișórá răspunsei; căci, de și n'avem cât Francesii, dar avem câteva romane din cari unele sînt frumoșe și interesante, avem poesii, mai ales poesii avem multe și frumoșe, și pentru ca să vă conving de adevăr, n'aveți de cât să cumpărați scrierile lui Alexandri, Bolintinénu, C. Negruți, Boliac, și a atâtor alții mai tot așa de însemnați, ale căror scrieri aū fost admirate chiar de streinii cari le aū putut înțelege. Vreți fabule? Atuncī luați scrierile lui Cichindel, Eliade, Gr. Alexandrescu, A. Donicī, și G. Sion, și mai cu sémă pe acești trei din urmă, iar din ei vă recomand mai mult și mai mult

pe G. Sion, ale cărui fabule sînt scrise într'o limbă românească, frumoasă și ușoră, elegantă și curată de vorbe streine, armonioasă și înțelăsă de toți Români. Sînt sigur că dacă veți citi asemenea scrieri aveți să-mi mulțamiți, atât de mult are să vă placă și să vă intereseze.

Când revădiiu mai târziu aceste persoane, erau încântate de autorii români, îmi vorbeau cu mare entusiasm de ei; ba încă găsiseră și alți autori afară de cei recomandați de mine, dar numai tabulele D-lui G. Sion nu le găsise la nici o librărie. Auzind ast-fel, când mă întorsei a casă le trimisei volumul ce aveam eu intitulat *101 fabule*, tipărite în 1869; ba le mai trimisei încă și *Poveștile Peleşului* de Carmen Sylva. Când mă întâlneam iarăși cu persoanele în cestiuue, una începu să-mi recite fabulele *Osia unsă*, *Una sută una*, *Grădinarul și Copila*; alta îi luă înainte recitîndu-mi *Copilul și paratonerul*, *Stejurul și tregtia*, *Scolarul și fluturul*, *Rîndunica și lăstunul*, *Șoricelul și pisica*, ast-fel că nu mai sfîrșau întrecîndu-se fie-care să-și arate gustul ce a avut, așa că eu neavînd de cât o singură pereche de urechi nici nu mai puteam înțelege nimic; de aceea cu multă greutate isbutii să le opresc. Dar abia oprite de la fabule, și începură pe 'ntrecute să-mi vorbească de *Vîrful cu dor*, de *Ionel*, de *Jipii*, de *Valea ré* și de celălalte povești ale lui moș Peleş, scrise de Carmen Sylva, așa că se scurseră câte-va ors fără să se știe când. Vădînd concurența, plăcerea și entusiasmul acestor persoane, îmi diceam, iacă o dovadă că dacă literatura română este așa de negligétă, cauza este că nimeni nu și-a bătut capul s'o facă a fi iubită. Tóte bune, dar din acel moment eu am rămas fără aceste două cărți, cari nu s'au mai întors din călătoria lor, întreprins prin mai multe familii, și dupe tóte căutările de abia am găsit un exemplar vechiu din *Poveștile Peleşului*, dar din *Una sută una fabule*, n'am mai găsit nici un exemplar, de aceea în totdeauna imputam familiei mele că mă privase de ele, când săptămîna trecută iată că mă pomenesc c'o carte micuță care-mi dă bună-ziua.

O recunoscu: era „*Una sută sută fabule*“ de D-l G. Sion 1),

(1) Tipărită la tipografia academiiei române, str. Colței 42, București costînd 2 franci.

însă mai tînără cu 17 ani de cât cé d'ântâi ediție. N'o lăsați din mână pînă n'o percurseți de la un cap la celalt, parte citind parte reamintindu-mă cuprinsul dupe titluri, astfel constatați că este cu adevărat fructul penei care a produs cîntecul limbii românești :

„Mult e dulce și frumósă limba ce vorbim

„Altă limbă armoniósă ca é nu găsim;“

Constatați că este aceeași carte care a apărut întâia óră la 1869, dar numai că atunci era îmbrăcată mai boerește, în haine îndoite mai scumpe de cât astăzi, cea ce era și bine și rău. Era bine, căci boierii nu credeau că se degradéază luând'o în mână; dar era rău, căci mulțimea care știe citi și mai cu sémă școlăria, care nu pré are mijloce, nuși-o putea cumpăra; astăzi însă orice persoană și orice școlar care a trecut două trei clase primare și-o póte cumpăra. Tînăr și bătrân, învețat și neînvețat simte o deosibită plăcere să asculte cum vorbesc dobitocele în locul ómenilor, cum pitulicea spune cucului adevărul, cum regele vultur consultă consiliul său de miniștri, cum în sfêșit tóte relele și vițiile ómenilor sînt date pe față și batjocorite în cât nu este cititor care să nu se recunósă pe sine și defectele sale în multe din aceste fabule, cea ce-l face să se îndrepteze, deși pentru moment fabula îl face să zîmbéscă, să surîdă; de acea acéstă carte este bună din două puncte de vedere : întâiu. pentru că te distréază, te amusează ; îți servește la recreația spiritului ostenit de studiile serióse și de ocupațiile zilnice ; al doilé te moraliséază, te face să te corigezi, să te lași de multe obiceiuri și deprinderi rele din punctul de vedere moral, numa și numai pentru că fabula care îți oglindește defectele se înti-și părește adânc în memorie și apoi nu-ți atinge amorul propriu.

Acéstă carte își atinge acest scop, cu atât mai mult. că este scrisă într'olimbă curată, frumósă și înțelésă de toți ; de acea o recomandăm tuturor familiilor și învățătorilor de clasele primare ca s'o pună între mînile școlarilor. Pe viitor vom arăta, cum credem că ar trebui să se facă lecții asupra fabulelor în clasele primare urbane și rurale.

Redacția

Cum învață Gertruda copiii săi?

Capul d'operă padagogică al lui Pestalozzi 1).

(compus din 14 epestone adresate amicului său Gesner).

Epistola a patra

Amice, .

Tu ai făcut cunoștință cu colaboratorii mei. Dar nu-î avem la începutul instalării mele aici la Bertud și nici nu căutam atunci colaboratori; pentru că de la plecarea mé din Stanz, eram într'o astfel de slăbisiune și de osteneală, în cât chiar ideile mele relative la vechile-mi planuri de educațiune populară începeau să se ștergă din mintea mé, și mai că eram să-mi mărginesc aspirația mé la dobândirea câtorva îmbunătățiri de amărunte a stării celei rele a școlilor noastre. Dacă am intrat iarăși în calea cé bună, unde să pot împlini vechile mele proiecte o dătoresc numai necesității și neputinței mele de a îndeplini chiar această programă simplă.

Însă luni întregi petrecui lucrând în hotarele strimte unde mă silise să mă închid acé sleire a ființei mele. Ciudată poziție mai avui și eu! Cu lipsa mé de învățatură și de practică, dar și cu puterea mé de înțelegere și cu simplitatea mé, mă găsiam totodată și reformatorul învățământului și cel mai din urmă din dascălii codaci! Si acesta într'o vreme când, de la J. J. Rousseau și Basedow, jumătatea lumii era în mișcare pentru ca să dobândească această reformă!

Drept vorbind, eu nu știam nimic din tot ce făceau și diceau acești ómenii. Dar eu tot vedeam treptele de sus ale învățământului atingând ici și colo o perfecțiune a cării strălucire eclipsia ignoranța mé, dupe cum lumina zilei eclipsește pe liliăci.

Găsiam chiar că treptele de mijloc ale instrucțiunii în

(1) Veđi pagina 64, No. 2, din anul II, al acestei reviste.

treceau cu mult sfera cunoștințelor mele. Și nu era pînă la învățămîntul cel mai elementar care să nu fi fost studiat, din toate părțile, cu hărnicia și buna credință a furniceii, și mi-era cu neputință să nu resunosc meritul și rezultatele acestor lucrări.

Dar, când priviam starea generală a învățămîntului, considerat în întregul lui și în relațiile sale cu masa indivizilor cari aū nevoie de instrucție, vedeam că puțînul ce făceam era cu mult mai bine de cît cea ce făceau alții în favoarea poporului; căci învățămîntul așa cum se practica la școle n'avea nici un preț pentru cé mai mare parte a ómenilor și pentru clasele de jos ale societății.

Așa cum cunoșteam învățămîntul, îl asemuiam unei case mari, al cărui cat de sus este împodobit cu o artă minunată și perfectă, dar locuit numai de puțînii ómeni. Catul de la mijloc numără mai muiți locuitori; dar n'aū scări ca să se urce, ca ómenii, la catul de sus, și dacă arată dorința a se sui ca pisicile, li se taie de mai înainte un braț sau un picior, pentru ca să-i împiedice de la acésta. În catul de jos, locuiesc nenumărate ființe omenești, cari, ca și cei din caturile de sus, aū tot același drept la lumina sórelui și la aerul atmosferei; cu toate acestea nu-numai că sînt părăsiți în vizuină fără ferestre, întunecóse și grósnice; dar de 'ndată ce vr'unul din ei cércă numai să ridice capul ca să arunce o căutătură de ochi către catul de sus cel strălucitor, i se scot ochii în modul cel mai barbar.

Amice Gesner, acest mod de a vedé lucrurile mă conduse firește la convingerea că trebuia neapărat și cît mai grabnic să se vindece cu desevêrșire acest rêu școlar care face din cé mai mare parte a Europeilor ómeni fără bărbăție, ființe lipsite de energie și de puterea productivă. De acea trebuie o doctorie cu adevărat vindicătoare, dar nu una din acele cari se dá numai de formă; căci astfel de doctorie în loc să facă bine, va învenina totul. Cu toate acestea începeam să simț, din ce în ce mai mult, că nu este de loc cu puțință ca relele de cari su-

feră școlile să se vindică cu totul și pentru lung timp, dacă nu vom pute supune forma mecanică a or cărui învățământ legilor ce urmăze mintea omului, pentru ca să se înalte de la impresiile simțurilor la concepțiuni, judecări limpede.

Acest sentiment, care mi se impunea, cum șisei, din ce în ce mai mult, mă conduse de a dreptul la considerațiunii cari îmbrățișau, în întregul său, domeniul educațiunii. Dispozițiile mele intime mă făceau atunci să semăn unui șoricel care are frică de pisică și care d'abia îndrăznește să arunce pe ascuns câte o căutătură de ochi din vizuina sa. Totuș lui silit s'o recunosc: programa scurtată și timidă ce descuragiarea mé actuală îmi dicta, nu da de cât o satisfacțiune cu totul neîndestulătoare cerințelor situații și putea chiar, ici și colo, în împrejurări ușor de îndeplinit, să aibe de rezultat numai ca să facă pe bieții copii a înghiți o nouă dosă de opiu, care să se adauge la dosa obișnuită ce absorb ei așa de des între cei patru păreți ai școlei.

(Va urma)

E. B.

A P E L

Către D-nii membrii ai onorabilului consiliu general de instrucțiune publică în favórea învățătorilor rurali.

Domnilor Membri,

Luni, 1 Septembrie viitor, ora 12 din zi, vă veți întruni în consiliu ca să vă dați părerea asupra propunerilor făcute de ministerul școlilor în privința programelor și pôte chiar asupra proiectului de lege școlară.

Vedeți, în acest onorabil consiliu sint reprezentate toate felurile de școle, afară de cele rurale, cea ce este cu totul nedrept; de acé vă rog să aveți grijă și de aceste școle orfane de părinți, luați-le sub tutela Dv. și apărați-le de orice încălcare. Știți că dupe proiectul D-ului Sturza învățătorul rural trebuie să fie redus la léfa de 70 lei lunar, fără să mai aibă nici o altă subvenție din partea comunei nici din partea județului, afară negreșit de cei 10 lei lunar pentru adulți; căci, deși în proiect se dice că învățătorilor bunii li se vor mai da încă 240 lei la sfirșitul anului ca recompensă, dar noi știm că acést n'are să se realizeze mai nici o dată, cum nu s'a realizat articolul din legea de la 1865 care prescrie ca salariile tuturor membrilor corpului didactic să se în doască dupe 12 ani de serviciu. Motive se găsesc tot-d'auna. Dar și dacă s'ar aplica p'icei pe colo, apoi se știe că asemenea recompense atárnă de relațiunile învățătorului cu administrația.

Dacă veți arunca o privire înapoi asupra sorței învățătorului sătesc, de la 1868 încôce, adică de când lumea începuse și la noi să se ocupe serios cu luminarea poporului, vă veți aduce aminte că învățătorii cei buni erau plătiți cu 111 lei noi pe lună; dupe acea s'aun scădut la 90 lei și acum proiectul de lege îi reduce la 70 lei lunar, fără drept la nici o subvenție.

Datoria și onoarea Dv, D-lor Membri, vă cer ca să ridicați glasul în această pricină și să luminați pe Dl. Ministru ca să se mențină cel puțin salariul de 90 lei, dacă nu se poate să-l ridice la 100 lei, căci altfel toți învățătorii cei buni vor părăsi școlile.

Eniu Bălténu.

LITERATURĂ DE SPIRIT ȘI DE PETRECERE

Deslegarea șaradei și aritmogrifului din No. 1, anul curent.

Șarada însemnă: **Tel, or, e, Man, Teleorman.**

Aritmogriful

V	Vasilații	I
L	Lacăt	T
A	Arcuș	S
S	Slavete	E
C	Cascadă	A
A	Ațeg	G

Persónele cari au trimis deslegări esacte sînt:

D-nii D. Sasover (București), I. Dascălescu (Vlașca), G. Stoicescu (Prahova), Stef. Teodorescu (Buftea), Dimitrie E. Ghițenu și Niculae Petrescu (Jilave, Ialom.), P. Thobescu (Hotărani-Romanești), Dem. I. Bozianu (T. Jiu).

D-nele Aglae Voiculescu (Teleorman), Maria I. Dumitrescu (Viziru-Brăila), Maria S. Teodorescu și D-ra Janeta St. Teodorescu (Buftea), D-ra Zoe Iliescu (Crețulești-Ilfov).

Aritmograf Geografic

(Compus de D-l Dem. I. Bozianu T.-Jiu).

7, 3, 5, 22, 5, 14 Imperator roman

22, 9, 17, 3, 22, 17, 14, 22, Șir de munți în Europa

13, 5, 2, 12, 14, 22, 18. Cetate tare în Turcia

24, 22, 14, 6, 5, 14, 5, 12 Insulă în Oceania, posesiunea Spaniei

5, 21, 26, 6, Mic târg în România

14, 17, 16, 3, 12, 11, 12, 14, 7, 17 Strâmtoare în Europa

5, 16, 5, 6, 17, 24 Oză în Sahara

Inițialele de sus în jos dau numele unei mănăstiri din România; iar finalele tot de sus în jos arată numele ântâiului e-gumen al acelei mănăstiri.

Doctorul fără arginți

Lipsa de somn. Americanii au dovedit că cépa este bună nu numai pentru pus în fiertură, ci și ca doctorie.

Ast-fel maiorul Daniil R. Climer a constatat că cépa pôte potoli nervii și pôte face să dórme pe persóna care ar suferi de insomnie, adică de lipsă de somn.

O asemenea persónă trebuie s'alégă o cépa nouă, s'o taie felii strivindu-le puțin ca să le curgă sucul și apoi să le așeze împrejurul gâtului său. De'ndată ce sucul cepei va pătrunde în piele, somnul va veni și încă un somn liniștit și împuternicitor.

Orî-cine pôte vedea cât de ușorî este acéstă rețetă, și care chiar dacă n'ar isbuti pe deplin, nu pôte face nici un rău.

Acéstă rețetă este publicată de jurnalul *Reading Daily Eagle*, din Pennsylvania, în Statele Unite ale Americiei. Tot în acel jurnal se mai dice că cépa hrănește pe soldat și pe orî-ce muncitor, și le dă putere.

CIMILITURI 1)

Am o țarcă bulérgă, tot câmpul alérgă ?

(Cióra)

1) Veđi No. 14, Anul I.

- Am o épă albă, ș'o duc de kódă la apă ? (Cofa)
- Am un sac plin cu sēmēnță de mac, șade
cu gura 'n jos și nu se varsă ? (Hornul)
- Strigă din grădină s'o apere de găină,
că de căme nu se teme ? (Rîma)
- Scoică uscată, în cuiu aruncată ? (Scripca)
- La trup pepene, la cap pieptene, la pi-
cióre rășchitor, Cocoș boule, pricepete
nătângule ? (Cocoșul)
- Pană împănată, pe apă lăsată de mână
de om cu voie de Domn ? (Corabia)
- Am o vacă brâncovancă, când se pune
brâncile, se răsună luncile ? (Pușca)
- Bute peste bute, sus kódă de vulpe ? (Stuhul)
- Am o flóre minunată, tot cu roșu îmbră-
cată, flórea crește pe un spin, cine-o
spune cum o numim ? (Rosa)
- Merge duda pe cărare, patru mâini, pa-
tru picióre, patru-șeci de unghișóre ? (Femeia
însărcinată)
- Sint două fete ce pórtă salbă ; una né-
gră și alta albă, și mereu se tot go-
nesc, dar în veci nu se sosesc ? (Țina și nóptea)
- Eū mă duc în pădure și anul tot vine
după mine ? (Umbra)
- Intreg eū sunt dobândit
Nici cu sila, nici plătit ;
Fără cap cine m'o avé,
E semn că n'are ce ar vrea ? (Odor)
- Literile trei ne arată (Cct)
- Măsură întrebuintată,
Iar două din urma lor (oř)

- Animalii folositori,
Totul ne sgâriă fin,
Și-i de sexul masculin ? (Cotoi)
- Am o vacă neagră cu mațele de petecă (Pușca)
- De la noi și pân' la voi
Tot parale prin guñoi ? (Lemnele)
- Cingurele mărunțele,
Tot pe drum înșirățele (Ciobanul cu
oile)
- Șede jos și bea tutun ?
- Am o găină pestriță duce vestea la Gheorghită ? (Scrisórea)
- Frigarea 'i de carne și carnea 'i de fer ? (Inelul)
- Ce trece prin vamă și nu se bagă sémă ? (Negura)
- Am o babă flendurosă, șade cu Vodă la masă ? (Curechiul)
- De la noi și pân' la mare
Tot funduri de căldare ? (Mușuróele)
- Patru bat, opt opintesc
Miș și sute se clătesc ? (Berbecel)
- Ce-i pe tine și nu 'l simți ? (Numele)

V. Radović, Pleșești, (Sucéva).

SALA ATENEULUI

Domnul Gr. M. Jipescu, va ține în sala Ateneului două cuvântări asupra *Măiestriei d' a face glasul altora (Mimologie)*, duminică, la 7 și la 14 Septemvre 1886, ta ciasurile 2 după prând. Intêia este : *despre cântecu românesc și străin din România și a doua despre vorbirea rumânescă și străină din România.*

Intrarea : Locu I 3 lei; Locu II 2 lei, pentru fie-care cuvântare.

Biletele de intrare s'añă depuse la D-l Alfred Renier, din Calea Victoriei No 58, peste drum de D-na Briol.

NOTIȚE LITERARE

Pentru că spațiul nu ne permite să facem o dare de sémă amănunțită în acest număr, ne mărginim a anunța numai cărțile și revistele venite la redacție.

Essai pédagogique élémentaire pour l'école primaire par Mr. P. Rousselot, Paris, 4-me édition, despre care vom face dare de sémă în numerile viitoare.

Inimióra adică flórea poesií naționale din cei mai buní scriitori români, adunate de Dl. Ion Pop Reteganul, profesor în Transilvania. Un volum mic de posunar și care cuprinde 106 poesií luate de la cei mai mari poeți români atât din România, cât și din alte țeri locuite de Români.

O asemenea cárticică póte s'o aibe or și cine în posunarul său pe masa sa.

Trandafirí și viorele, poesií populare, culese și arangiate de acelaș, tomul I, cuprinđend și mulțime de notițe literare, istorice, etc. fóрте interesante.

Prescurtare de istoria sacră a vechiului și noului testament, cu esplicarea cređului, decalogului, tatálui nostru și poruncilor bisericeí, cu 25 figurí, pentru clasele I, II și III primare de Dl. A. M. Ionescu, Institutóur în București, aprobată de Minister, prețul 50 baní.

Nuvele de C. Crisian, cuprinđend cincí nuvele, prețul 1 leú str. Gabroveni 20.

Un á una fabule de Dl. G. Sion, Membrul Academiei române, scrisă în stil ușor și într'o limbă románescă curată, dar elegantă, 2 lei.

(A se vedé *Bibliografia*).

Convorbiri pedagogice, revistă pentru educațiune și instrucțiune, având director pe Dl I. Pop Reteganul. Numărul 3, (pe August) cuprinde *viața pedagogului român Ion Popescu* (profesor la semin. Andreian), însoțită de portretul fotoliticografic. În acest studiu Dl Ion Popescu este proclamat de regeneratorul pedagogiei române; de aceea și guvernul român i oferise postul de director la școla normală Carol I, apoi catedra de pedagogie la facultatea din Iași, dar D-sa n'a voit să primescă nici unul din aceste locuri. În acelaș număr se ved și alte articole importante, astfel sînt: *Ce carieră să-și alegă copilul?* *La cestiunea organizării școlilor*; *Instrucțiunea limbii materne în școlile populare*; *Nu se cuvine*; *Dascălul Ioniță* (novelă), urmază apoi și alte cestiuni, precum *Anecdote*, *Cronica Contemporană*; *Revista ȝiarelor pedagogice*, *Curier bibliografic*, *Mosaic*, etc.

Cărțile săténului român, redactate de Dl I. Pop Reteganul. În Cartea VIII sub titlul *Trei uriași* se ocupă de Petru Maior, apoi cuprinde *Ursitul* (poesie), *Omul de omenie nu piere*. *Ion* (baladă) și alte mici bucăți.

Revista societății „Tinerimea romană“, No 11, cuprinde: *Dumitru Sorenu*; *Dare de sémă despre concursurile ținite între elevii școlilor primare din capitală*; *Cocóna Catinca* (novelă); *Ura pe mine* (versuri); *ȝiua de mâine* (idem); *Irina* (novelă); *Ofițerul*; *Ju pân Burah*, *Cronică științifică*, *Bibliografie*, *Notițe*.

Calicul (Umor și satiră) Numărul pe August cuprinde *Jubileul de 25 de ani în taina a șase și în prorocia lui A. B. C*; *Urzică Scandalografescu*, urmază apoi câteva scene ilustrate și ardeitoare.

România Ilterară. Numărul pe Iulie și August cuprinde: *Desertorul*, *Care sînt defectele știinților?* *La Schitul plângerii*, *Protecționismul și liberul schimb*, *Dionisie Ieromonahul*, *dân poeziile lui Niculénu*.

Gazeta Săténului, fôia cunoștințelor trebuincioșe agricultorului

și poporului, este una din cele mai importante reviste științifice din câte apar în limba românească. În Numărul de la 5 curent se cuprinde între altele: *Cronica agricolă*, *Ce mănâncă unii săteni?* *Egrasia locuințelor*, *Feciorii de ôste*, *Legea prestațiilor*, *Catechismul agricultorilor*, *Causele emigrării sătenilor*, etc, etc.

Școla și familia, fôie pentru creștere și învățământ, apare în Brașov la tipografia Alexi, având director pe D-l St. Iosif și redactor pe D-l I. Dariu.

Acastă revistă încă este una din acelea cari fac mare onóre Românilor de sub sceptrul maghiar. Acesta este una din cele trei reviste pedagogice mai bune ce apar la frații noștri de peste Carpați. Aceste trei reviste pedagogice mai însemnate sînt: *Școla și familia*, *Ludimagister* și *Convorbiri pedagogice*. Negreșit că între acestea încă este a se face deosibire, dar ne temem de zizanie.—În Numărul ce avem sub ochi, de la 15 curent vedem mai ântâi studiul *Încă ceva despre creșterea fetițelor*, în care se constată că în limba română lipsesc scrieri pedagogice și cititori de asemenea scrieri, cu care ocazie autorul arată scrierile mai însemnate apărute în românește asupra educațiunii fetelor; arată dupe acea că societatea femeilor române din Brașov aũ înființat acolo un institut nou pentru fete. Alte articole sînt: *Observări la predarea istoriei*; *Stupăritul*; *Lecții din învățământul religii în școlile primare*. Mai sînt și alte articole relative la cestiuni mai mult locale.

Ludimagister, organ pentru trebuințele învățătorilor, apare în Recița (Ungaria), având de redactor pe Dl I. Simu, bărbat distins prin studiile sale. În cel din urmă număr de la 1 curent, se cuprinde **Apel către frații învățători români din Ungaria**, subscris de 23 învățători, dintre cari negreșit că Dl redactor nu lipsește, și prin care se chiamă toți învățătorii români din Ungaria să se întrunescă în Temișóra, la 30 curent, ca să se sfătuescă asupra înființării unei societăți între toți spre apărarea și ajutorarea membrilor în casuri de nenorocire și de neputință. Inițiativa merită tótă lauda. Facă cerul ca încercarea să fie încoronată cu succes, căci cu mari greutate aũ sa lupte bieții luminători ai Românilor de sub coróna Ungurilor. Alte

articole sînt. *Cause școlare și învățătoarești în congresul național bisericesc gr. or. din Sibiu*; *O nouă încercare pentru explicarea principiului psihic (firea)*; *Învățătorii și cantoratul, Martiriul, Din viața învățătorilor*, unde se vede o socotolă amănunțită și interesantă despre cât costă pe un învățător într'un an.—Înainte D-le I. Simu, tot înainte! Să sperăm că va veni o ți de veselie și pentru Românism!

Progresul medical român, în No. 30, de la 16 curent, are cuprinderea: *Revista, Problema de viața săténului din Buzeu. Revista esternă; Tabela sinoptică relativă la analisarea apelor de la Călimănești; Câte-va cuvinte clinice asupra polipilor fibroși uterini. Scrisórea d-nei Schmettau. Varietăți. Foileton.*

Analele medicale române, revistă lunară, redactată de D-nii D-ri G. Grigorescu și N. Manolescu, foarte interesantă pentru ómenii de specialitate, fiind condusă de bărbați așa de distinși în ale medicinei.

Economia națională, revista intereselor economice române, sub direcția D-lui P. S. Aurelian. În No. 35 se ocupă de *Mișcarea economică*; de *Cestiuni industriale și agricole*; de *calendarul cultivatorului pe Septembrie*; de *cultura inului*, etc, etc.

Correspondență. D-lui *St. I. Ch..ian*, R. V. Aveți dreptate în No. acela s'aú publicat maxime și proverbe streine, fără să se spună origina.

Redacția era pré încărcată de alte lucrări și de cea le a publicat fără să le mai controleze.

Onor. Redacții „Școla și familia“ Brașov. Rog trimiteți un număr de probă D-lui *Petre G. Măcescu* profesor, la Piatra, județul Teleorman.